

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomická-správní

**Změny v ochraně duševního vlastnictví v důsledku
členství České republiky v Evropské unii**

Hana Flosová

Bakalářská práce

2011

Prohlášení autora:**Prohlašuji:**

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona. Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 04. 05. 2011

Hana Flosová

Poděkování:

Touto cestou bych ráda poděkovala doc. Ing. Jaroslavu Pakostovi, CSc., za odborný dohled a trpělivost projevenou mi při psaní této práce a také rodičům za plnou podporu po čas mého studia.

Anotace:

Tato bakalářská práce pojednává o důležitosti ochrany práv duševního vlastnictví v globalizovaném světě. Podává přehled o způsobech ochrany průmyslového vlastnictví (patenty, užitné a průmyslové vzory, ochranné známky), autorských práv a práv souvisejícími s právem autorským v České republice. Zachycuje, jaké změny přineslo členství České republiky v Evropské unii, především implementaci komunitárních předpisů. Poslední část práce popisuje novinky v podobě čerstvě přijatého Patentu EU a návrhy v oblasti boje proti pirátství a porušování práv duševního vlastnictví.

Klíčová slova:

Duševní vlastnictví, průmyslové vlastnictví, autorské právo, Evropský patent, míra pirátství.

Title:

Changes in protection of intellectual property due to membership of Czech republic in European Union

Annotation:

This bachelor thesis describes the importance of intellectual property rights protection in the globalized world. It gives an overview of industrial property protection methods (patents, utility models, industrial designs and trademarks), copyrights and rights related to copyrights in the Czech republic. It captures legislative changes brought to Czech republic with membership in European union, particularly the implementation of Community law. The last part of this thesis discusses the changes caused by adoption of European Union patent and gives a few suggestions in anti-piracy area.

Key words:

Intellectual property, industrial property, copyright, European patent, piracy ratio.

Seznam použitých zkratk:

ACTA	Anticounterfeiting Trade Agreement, Obchodní dohoda proti padělání
BSA	Business Software Alliance
CC	Creative Commons
ČPU	Česká protipirátská unie
ČR	Česká republika
EPC	European Patent Convention, Evropská patentová úmluva
ES	Evropské Společenství
EU	Evropská unie
IDC	Internacioanl Data Corporation
OHIM	The Office for Harmonization in the Internal Market, Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu
OZ/OP	Zeměpisné označení, označení původu
P2P	Peer-to-peer síť
PCT	Patent Cooperation Treaty, Smlouva o patentové spolupráci
TRIPS	Trade-Related aspects of Intellectual property, Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví
WIPO	World Intellectual Property Organization, Světový úřad duševního vlastnictví

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Nehmotná aktiva	9
3. Právní úprava v České republice.....	11
3.1 Systém průmyslové vlastnictví.....	11
3.1.1 Patenty.....	11
3.1.2 Užité vzory	12
3.1.3 Průmyslové vzory	13
3.1.4 Topografie polovodičových výrobků.....	14
3.1.5 Ochranné známky.....	14
3.1.6 Obchodní jméno	15
3.1.7 Označení původu, zeměpisné označení.....	15
3.2 Systém autorského práva.....	16
3.2.1 Autorská práva	17
3.2.2 Práva příbuzná.....	18
3.3 Volná díla	19
3.4 Přehled legislativy	19
4. Právní úprava v Evropské unii	21
4.1 Mezinárodní dohody a smlouvy	21
4.1.1 Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví.....	21
4.1.2 Madridská dohoda o mezinárodním zápisu ochranných známek	21
4.1.3 Haagská dohoda o mezinárodním přihlašování průmyslových vzorů .	22
4.1.4 Smlouva o patentové spolupráci	23
4.1.5 Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví	23
4.1.6 Creative commons.....	24
4.2 Ochrana duševního vlastnictví v Evropské unii	26

4.2.1	Evropský patent.....	26
4.2.2	Průmyslový vzor Společenství.....	28
4.2.3	Ochranná známka Společenství	28
4.2.4	Rejstřík chráněných označení	29
5.	Návrhy pro praxi	30
5.1	Patent Evropské unie	30
5.1.1	Doporučení pro praxi	31
5.2	Boj proti pirátství.....	32
5.2.1	Výrobové pirátství.....	33
5.2.2	Digitální pirátství	34
5.2.3	Softwarové pirátství	35
5.2.4	Doporučení pro praxi	36
5.2.5	Výroční zpráva BSA	38
5.2.6	Doporučení pro praxi	41
5.3	Obchodní dohoda proti padělání ACTA.....	41
5.3.1	Doporučení pro praxi	43
6.	Závěr	44
7.	Seznam použité literatury.....	46
8.	Přílohy	Error! Bookmark not defined.

1. Úvod

Nehmotný majetek firmy, který tvoří zejména znalosti a zkušenosti, včetně těch tradičních předávaných z generace na generaci, receptury, technická a výrobní dokumentace, pracovní postupy, výrobní technologie, speciální počítačové programy, technická řešení ve formě unikátních výrobních prostředků nebo výrobků určených pro trh, originální vzhled výrobků a spolu s tím i vhodně zvolený název či logo je třeba z hlediska významu pro dosažení konkurenceschopnosti firmy považovat za přinejmenším stejně významný jako hmotný majetek reprezentovaný především stroji, přístroji a zařízením. Duševní kapitál, ve formě práv k duševnímu vlastnictví, se dnes považuje za jedno z nejdůležitějších aktiv mnoha největších a nejmocnějších organizací světa. Může být základem pro dominanci na trhu a trvající ziskovost.

Téma této práce jsem si vybrala, protože je důležité chránit výsledky zvláštních schopností člověka: myslet, tvořit, organizovat a podnikat. Duševní vlastnictví tvoří krevní oběh obchodní společnosti a existuje jen velmi málo oblastí v každodenním životě obchodní společnosti, které by zůstaly duševními právy nedotčeny.

Cílem práce je analýza právních norem v České republice a poskytnutí výčtu možností, jak chránit duševní vlastnictví v rámci Evropské unie. V první části se zaměřím na popis dosavadní právní úpravy ochrany průmyslového vlastnictví a autorského práva v České republice. V další části mé práce se soustředím na sledování komunitárních konceptů, které mají jednotnou působnost na celém území Evropské unie.

Obrovským celosvětovým problémem je porušování práv duševního vlastnictví. Tato práce popisuje základní formy porušování především autorských práv: výrobkové, digitální a softwarové pirátství. Piráti představují nekalou konkurenci softwarovým firmám a hudebním společnostem, protože poskytují stejné výrobky za nesrovnatelně nižší cenu nebo úplně zdarma. Tímto počínáním snižují jejich tržby a zisky, ochuzují tím i státy, ve kterých dané společnosti působí. Ohroženi jsou i uživatelé, kteří přicházejí o možnost reklamace a jsou vystaveni nebezpečí virové nákazy či ztrátě dat. Bojem proti pirátství se zabývá organizace Business Software Alliance, která ve spolupráci se společností IDC zveřejnila výroční zprávu o softwarovém pirátství.

2. Nehmotná aktiva

Nehmotná aktiva jsou výsledkem lidské tvořivosti, myšlení a vynalézavosti. Tvoří duševní kapitál organizace. Představují nemateriální faktory, které v organizaci existují a přispívají k výkonu firmy. Jsou začleněny do organizační struktury organizace ve formě strukturálního kapitálu, do zaměstnanců ve formě lidského kapitálu a do vztahů s dodavateli, zákazníky a partnery ve formě tržního kapitálu.¹ Znalosti, know-how a inovace jsou základem duševního kapitálu a nejhodnotnějšími aktivy organizace.

Tradiční součástí oblasti nehmotných aktiv je oblast duševního vlastnictví. Duševní vlastnictví upravuje jednak obsah práv k vymezené množině nehmotných statků a jednak společenské vztahy vznikající při uplatňování těchto práv ve společnosti. V rámci duševního vlastnictví existují dva odlišné systémy ochrany, a to:

- a) **systém průmyslového vlastnictví,**
- b) **systém autorského práva.²**

Průmyslová práva jsou práva k těm předmětům ochrany (nehmotným statkům), které jsou využitelné v průmyslu, včetně práv k označení využívaných při hospodářské činnosti. V rámci skupiny průmyslových práv můžeme rozlišovat mezi průmyslovými právy k výsledkům tvůrčí duševní činnosti (patentové právo, právo průmyslových vzorů, právo užitných vzorů, právo topografií polovodičových výrobků, právo nových odrůd rostlin) a mezi průmyslovými právy na označení (známkové právo, právo označení původu a zeměpisných označení, právo obchodní firmy).³ Hlavním znakem je aplikace principu formálnosti vzniku výlučných práv.⁴

¹ *Příručka osvědčených postupů: 10 praktických doporučení pro lepší integraci duševního vlastnictví do obchodní společnosti.* Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2010. 53 s. ISBN 2- 9599776-3-7.

² SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv.* Praha: Ekopress, 2010. 214 s. ISBN 978-80-86929-62-0.

³ HORÁČEK, R.; ČADA, K.; HAJN, P. *Práva k průmyslovému vlastnictví.* Praha: C.H. Beck, 2005. 424 s. ISBN 80-7179-879-7.

⁴ ČADA, K. *Průmyslověprávní informace.* Praha: Karolinum, 2002. 79 s. ISBN 80-246-0314-4.

Ochrana je udělována na základě registrace. Zveřejnění zapsaného vzoru se obvykle děje automaticky v rámci procesu registrace. U zapsaných průmyslových vzorů se provádí formální průzkum.

Kritériem pro udělení ochrany je novost, v některých zemích se však namísto novosti celosvětově uplatňuje pouze novost domácí. Právní ochrana působí jen na území státu, kde byla udělena. Uplatňuje se kratší doba ochrany než v případě autorskoprávní ochrany.

Práva autorská a práva související s právem autorským lze charakterizovat tím, že se jedná o práva chránící nehmotné předměty vznikající při umělecké tvorbě, vědeckém bádání či uměleckém projevu (autorská práva a práva výkonných umělců) nebo o práva vznikající v souvislosti s přenášením autorských děl, resp. výkonů (práva výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů, práva rozhlasového a televizního vysílatele apod.). Ochrana nastupuje automaticky, není vyžadována registrace či formální zápis.⁵ Není poskytována ochrana proti tvůrci, který vytvořil podobný předmět nezávisle na původci průmyslového vzoru. Uplatňuje se princip originality, který je pro nositele práv obvykle snáze dosažitelný, než požadavek novosti. Doba ochrany je podstatně delší než v případě ochrany zapsaných průmyslových vzorů.

Pro celou oblast duševního vlastnictví je společný zejména samotný smysl vzniku a existence těchto práv, a tím je vytvoření účinného systému vlastnických práv k nehmotným statkům, které ze své nehmotné podstaty nemohou být kontrolovány jinak než důsledným utajením nebo řízeným zveřejněním za podmínky, že společnost bude patřičně tato práva chránit.

⁵ ŠEBELOVÁ, M. *Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura*. Brno: Computer Press, 2006. 195 s. ISBN 80-251-1090-7.

3. Právní úprava v České republice

3.1 Systém průmyslové vlastnictví

V rámci skupiny průmyslových práv můžeme rozlišovat mezi průmyslovými právy k výsledkům tvůrčí duševní činnosti (patentové právo, právo průmyslových vzorů, právo užitných vzorů, právo topografií polovodičových výrobků) a mezi průmyslovými právy na označení (známkové právo, právo označení původu a zeměpisných označení, právo obchodní firmy).⁶

3.1.1 Patenty

Patenty jsou ochranné dokumenty, které se udělují na vynálezy, které jsou nové, jsou výsledkem vynálezecké činnosti a jsou průmyslově využitelné. Za vynálezy se nepovažují objevy, vědecké teorie, matematické metody, estetické výtvořiny, plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti, hraní her nebo vykonávání obchodní činnosti, podávání informací, vynálezy, které jsou v rozporu s obecnými zájmy, zejména se zásadami lidskosti a veřejné morálky.⁷

Novostí se rozumí absolutní světová novost. Tu vynález splňuje, pokud není součástí stavu techniky, což je vše, k čemu byl přede dnem, od něhož přísluší přihlašovatelovi právo přednosti, umožněn přístup veřejnosti písemně, ústně, využíváním nebo jiným způsobem. Kritérium vynálezecké činnosti naplňuje požadavek na určitou míru nadstandardní tvůrčí činnosti původce. Pro hodnocení vynálezecké činnosti je zkonstruována fiktivní osoba „odborníka“ s průměrnou kvalifikací a obecným přehledem v daném oboru. Kritériem průmyslové využitelnosti se rozumí hospodářská využitelnost ve všech oblastech hospodářství, ať už je to zemědělství, průmysl nebo služby. Důraz je kladen na opakovatelnost použití vynálezu při těchto hospodářských aktivitách. Požadavek průmyslové využitelnosti se vztahuje na potenciální využití a rozhodně nejsou podmínkou udělení patentu např. existující poptávka, ekonomická návratnost výroby apod.

⁶ HORÁČEK, R.; ČADA, K.; HAJN, P. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. Praha: C.H. Beck, 2005. 424 s. ISBN 80-7179-879-7.

⁷ § 3 zákona č. 527/1990 Sb., o o vynálezech a zlepšovacích návrzích

Naplnění všech podmínek patentovatelnosti nezaručuje ekonomický úspěch či neúspěch vynálezu, ten leží na bedrech přihlašovatele, jeho schopnostech a záměrech.

Právo na patent má původce vynálezu nebo jeho právní zástupce. Původce vynálezů je ten, kdo jej vytvořil vlastní tvůrčí prací.⁸ Vytvořil-li původce vynález při práci ke splnění úkolu, vyplývajícího z pracovněprávních vztahů k zaměstnavateli, jedná se o tzv. podnikový vynález. V tomto případě přechází právo na patent na zaměstnavatele, právo na původcovství není dotčeno. Původci vzniká právo na odměnu.

Přihláška vynálezu se podává u Úřadu průmyslového vlastnictví. Doručením vzniká právo přednosti, úřad provede průzkum novosti a v případě splnění stanovených podmínek vydá patentovou listinu. Patent platí 20 let od podání přihlášky, ale má účinek pouze na území ČR. Pokud je zájem na ochraně vynálezu i v jiných státech, je nutné do těchto států podat přihlášku národní formou. O mezinárodní spolupráci, Evropském patentu a Patentu Evropské unie se zmiňují v dalších částí práce (viz. 4.1.4 Smlouva o patentové spolupráci, 4.2.1 Evropský patent, 5.1 Patent EU). Patent k vynálezu je samostatně převoditelným majetkovým právem. Základní právní normou upravující patentové právo v České republice je zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích.

3.1.2 Užitné vzory

Užitné vzory jsou právní ochranou výsledků technické tvůrčí činnosti pro nová, průmyslově využitelná technická řešení, která přesahují rámec pouhé odborné dovednosti.⁹ Využívají se pro předměty s nižší vynálezeckou úrovní, popř. menšího ekonomického významu, je tedy možné zvolit si pro vynález jednodušší, rychlejší a méně nákladnou ochranu než patentovou.¹⁰

⁸ § 8 zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích

⁹ § 1 zákona č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech

¹⁰ TÝČ, V. *Mezinárodní úprava ochrany průmyslových a autorských práv*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. 147 s. ISBN 80-210-0650-1.

Ochrana užitným vzorem neposkytuje takovou právní jistotu, pokud jde o výlučné postavení na trhu a dobu ochrany, jako tomu je u patentu. Pro potřeby ochrany užitným vzorem se za nové technické řešení považuje takové řešení, které není součástí stavu techniky (vše, co bylo více než 6 měsíců přede dnem podání přihlášky zveřejněno). Pod ochranu užitným vzorem spadají i řešení, která, na rozdíl od patentu, nevykazují dostatečnou vynálezcovskou činnost. V případě patentu předchází jeho udělení obligatorní průzkum patentovatelnosti přihlášeného vynálezu (obtížný, nákladný a zdoluhavý proces), u užitného vzoru se používá tzv. registrační princip (na jeho základě je zapsán užitný vzor do rejstříku s příslušnou ochranou), aniž by byla způsobilost technického řešení k ochraně z hlediska novosti a potřebné míry tvůrčí úrovně prověřována.

Užitný vzor platí 4 roky ode dne podání přihlášky a tuto dobu lze dvakrát prodloužit, vždy o 3 roky (celkem tedy 10 let). Bez souhlasu majitele užitného vzoru nikdo nesmí technická řešení chráněná tímto vzorem při své hospodářské činnosti vyrábět, uvádět do oběhu nebo upotřebit.

3.1.3 Průmyslové vzory

Průmyslové vzory jsou určeny pro designérská řešení, vzhled výrobku nebo jeho částí, spočívající zejména ve znacích linií, obrysů, barev, tvaru, struktury nebo materiálů výrobku samotného, nebo jeho zdobení.¹¹ Jde o vizuálně vnímatelnou vlastnost výrobku, nikoliv např. o jeho technickou nebo konstrukční podstatu. Grafika sama o sobě, bez spojení s konkrétním výrobkem, průmyslovým vzorem není.

Původcem průmyslového vzoru je ten, kdo jej vytvořil vlastní tvůrčí činností. Spolupůvodcem je ten, kdo se podílel na tvůrčí činnosti, při níž byl průmyslový vzor vytvořen. Průmyslový vzor lze chránit, je-li nový a má-li individuální povahu. Nový je, nebyl-li 12 měsíců přede dnem podání přihlášky zpřístupněn veřejnosti shodný průmyslový vzor.

Problematikou průmyslových vzorů se zabývá zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů. Ochrana zapsaného průmyslového vzoru trvá 5 let ode dne podání přihlášky průmyslového vzoru. Vlastník průmyslového vzoru může

¹¹ §2 zákona č. 207/2000 Sb., o průmyslových vzorech

dobu ochrany opakovaně obnovit, a to vždy o 5 let až na celkovou dobu 25 let.¹² Průmyslový vzor Společenství poskytuje ochranu designu na území celé Evropské unie. (viz kapitola 4.2.2 Průmyslový vzor Společenství).

3.1.4 Topografie polovodičových výrobků

V polovodičovém průmyslu je pro vyrobení integrovaného obvodu s požadovanou funkcí základním řešením rozmístění obvodových prvků v objemu integrovaného obvodu a jejich propojení. Takové řešení, respektive jeho znázornění, má nepochybně povahu tvůrčího díla, které musí být chráněno proti pirátskému kopírování a neoprávněnému obohacování.¹³

3.1.5 Ochranné známky

Ochrannou známkou může být jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby.¹⁴ Podle územní platnosti se ochranné známky dělí na národní, mezinárodní a komunitární, platná na území Evropské unie.

Požadavky na ochrannou známkou v obecné rovině jsou jednoduchost, zapamatovatelnost, symbolická smysluplnost, estetická přijatelnost, distinktivnost (odlišení od konkurenčních známek), technická použitelnost označení na produktu i v propagaci, v různých potřebných velikostech, právní přijatelnost (neklamavá, nesmí odporovat mezinárodním úmluvám, nesmí být použity mezinárodní symboly jako státní znaky, červený kříž, náboženské symboly apod.).

Vlastník ochranné známky má výlučné právo užívat ochrannou známkou ve spojení s výrobky nebo službami, pro něž je chráněna. Vlastník ochranné známky je oprávněn používat spolu s ochrannou známkou značku R.¹⁵ Práva z ochranné známky poskytují maximální možnou konkurenční výhodu (práva z ochranné

¹² §11 zákona č. 207/2000 Sb., o průmyslových vzorech

¹³ Úřad průmyslového vlastnictví [online]. 16.0 2. 2010 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.upv.cz/cs/prumyslova-prava/topografie-polovodicovych-vyrobku.html>>.

¹⁴ § 1 zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách

¹⁵ § 8 zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách

známky jsou „silnější“ než např. „pouhá“ ochrana označení podle obchodního zákoníku), v případném porušování práv (registrovaná ochranná známka výrazně usnadňuje důkazní situaci. Označení R je silným reklamním motivem a dává konkurenci i zákazníkovi jasně najevo výsadní postavení takto označeného loga.

Problematika ochranných známek je zakotvena v zákoně č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách. Národní známková ochrana platí 10 let. Je možné ji na žádost majitele vždy prodloužit o deset let. Ochranná známka tvoří nedílnou součást nehmotného majetku podniku a v některých případech má velmi vysokou hodnotu. Přihlášením známky u Světové organizace duševního vlastnictví v Ženevě se docílí mezinárodní ochrany v kterékoli členské zemi. (viz. 4.3.3 Ochranná známka Společenství).

3.1.6 Obchodní jméno

Před 1. lednem 2001 ve smyslu obchodního zákoníku to byl název, pod kterým podnikatel v rámci své podnikatelské činnosti činil právní úkony. Úprava obchodního jména byla nahrazena úpravou obchodní firmy. Obchodní firma je název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku.¹⁶ Na podnikatele nezapsaného v obchodním rejstříku se nevztahují ustanovení o firmě. Podnikatel nezapsaný v obchodním rejstříku může užívat, vedle svého jména a příjmení při podnikání, odlišující dodatek nebo další označení. Dodatek nebo označení je chráněno právem proti nekalé soutěži, nesmí působit klamavě a jeho užívání musí být v souladu s právními předpisy i dobrými mravy soutěže.

3.1.7 Označení původu, zeměpisné označení

Označením původu se rozumí název oblasti, určitého místa nebo země používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže kvalita nebo vlastnosti tohoto zboží jsou výlučně nebo převážně dány zvláštním zeměpisným prostředím s jeho charakteristickými přírodními a lidskými faktory, a jestliže výroba, zpracování a příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území.¹⁷ Za označení

¹⁶ §8 Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

¹⁷ §2 zákona č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných

původu pro zemědělské výrobky nebo potraviny jsou pokládána i tradiční zeměpisná nebo nezeměpisná označení pro zboží pocházející z vymezeného území.

Zeměpisné označení představuje název území, který označuje zboží pocházející z tohoto území. Výrobek má nárok na ochranu zeměpisného označení, pokud má specifickou kvalitu, pověst nebo jiné vlastnosti, které jsou spojeny s konkrétní zeměpisnou oblastí, a jestliže výroba, zpracování anebo příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území.¹⁸

3.2 Systém autorského práva

Práva autorská a práva související s právem autorským lze charakterizovat tím, že se jedná o práva chránící nehmotné předměty vznikající při umělecké tvorbě, vědeckém bádání či uměleckém projevu (autorská práva a práva výkonných umělců), nebo o práva vznikající v souvislosti s přenášením autorských děl, resp. výkonů (práva výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů, práva rozhlasového a televizního vysílatele apod.). Autorské právo je ovládáno zásadou teritoriality, ze které vyplývá, že základ právní úpravy je v národním právu. V právních předpisech České republiky je třeba hledat prameny autorského práva zejména v těchto zákonech:¹⁹

- **Zákon č. 2/1993 Sb.** Listina základních práv a svobod – čl. 34 odst. 1
Práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem. Na tomto článku LPS je založena česká ústavní ochrana všech tvůrčích práv.
- **Zákon č. 40/1964 Sb.**, občanský zákoník
Občanský zákoník obsahuje obecnou úpravu občanskoprávních vztahů, mezi něž jako zvláštní oblast náleží i právo autorské.
- **Zákon č. 121/2000 Sb.**, o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

¹⁸ § 2 zákona č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení

¹⁹ ŠEBELOVÁ, M. *Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura*. Brno: Computer Press, 2006. 195 s. ISBN 80-251-1090-7.

3.2.1 Autorská práva

Předmětem ochrany autorského práva jsou autorská díla, která jsou jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a jsou vyjádřena v jakékoli objektivně vnímatelné podobě. Autorský zákon uvádí demonstrativní výčet autorských děl: která mohou být literární, umělecká nebo vědecká, slovesná, hudební, choreografická, pantomimická, fotografická, audiovizuální, výtvarná, architektonická, kartografická²⁰

Mezi autorská díla patří také počítačový program, který se považuje za dílo literární, aniž by bylo zapotřebí, aby naplňovaly všechny atributy díla jako takového. Jediným kritériem je původnost programu v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvozem. Je chráněn včetně přípravných koncepčních materiálů bez ohledu na formu jeho vyjádření. Myšlenky a principy, na nichž je založen, však podle autorského zákona chráněny nejsou. Tím ovšem není vyloučena jejich ochrana v rámci práv průmyslových. V některých, zejména mimoevropských, zemích se dnes již poměrně běžně počítačové programy stávají předmětem ochrany patentem.

Databáze je soubor systematicky nebo metodicky uspořádaných nezávislých děl, údajů nebo jiných prvků. Pokud je autorovým vlastním duševním výtvozem, požívá ochrany jako dílo souborné.

Autorské právo uděluje tvůrci originálního díla výlučná práva na jeho dílo po určitou dobu. Autorem díla může být ve smyslu kontinentálního práva jediné osoba fyzická, protože pouze fyzická osoba má tvůrčí schopnosti. Jinak je tomu u angloamerické koncepce, kde autorem může být i právnická osoba. K ochraně není nutná registrace díla. Toto právo duševního vlastnictví je tedy automatické. Autorské právo zahrnuje osobnostní a majetková práva.

Mezi osobnostní práva patří právo na zveřejnění díla, na autorské označení, na nedotknutelnost díla, právo na nedotknutelnost díla, právo na odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení a na autorskou korekturu. Osobnostní práva jsou nepřevoditelná, autor se jich nemůže vzdát a zanikají smrtí autora.²¹

K majetkovým právům patří právo dílo užít, udělit jiné osobě svolení k výkonu práva dílo užít, právo na odměnu při opětovném prodeji originálu, právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu.²² S těmito právy lze

²⁰ § 2 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon

²¹ §11 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon

²² §12 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon

obchodovat, trvají po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti.²³ Autor má dále právo domáhat se sdělení údajů o původu, způsobu a rozsahu užití díla a totožnosti osoby, která do jeho práv zasáhla, právo na uveřejnění rozsudku a nárok na náhradu škody.

Licenční smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva dílo užít (licenci) k jednotlivým nebo ke všem způsobům užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném, a nabyvatel licence se zavazuje poskytnout autorovi odměnu. Autorovi je tímto ustanovením dána možnost zhodnocení jeho práv i při vzniku nových možností ekonomického zhodnocení díla.²⁴ Souhlas autora k užití jeho díla však není nutný v případě, kdy určité dílo uijeme pouze pro svoji osobní potřebu.²⁵

Každý je oprávněn zhotovit si jednu rozmnoženinu díla, např. kopii filmového DVD, hudebního CD nebo knížky, pokud nejsou opatřeny ochranou proti kopírování. Takto vytvořenou kopii však nesmí bez souhlasu autora užít jiným způsobem než pro svou osobní potřebu, nesmí ji tedy např. prodat, sdílet na internetu, ale ani půjčit či darovat kamarádovi. Volné užití pro osobní potřebu se však nevztahuje např. na počítačové programy a hry, které není možné kopírovat ani pro osobní potřebu, stejně jako není možné natočit film při promítání v kině na kameru či jiné obdobné zařízení.

3.2.2 Práva příbuzná

Práva související s právem autorským jsou práva osob odlišných od autora, která požívají obdobně ochrany jako autor. Konkrétně se jedná o práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu, právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu, právo výrobce zvukově-obrazového záznamu k jeho záznamu, právo rozhlasového nebo televizního vysílatele k jeho původnímu vysílání, právo zveřejňovatele k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv, právo nakladatele na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny jím vydaného díla pro osobní potřebu.

Výkonný umělec je charakterizován jako fyzická osoba, která vytvořila umělecký výkon (individuální projev osobnosti), a tím provádí umělecké dílo. Jedná se o herce,

²³ §27 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon

²⁴ § 46 zákona č. 121/2000 Sb., autorská zákon

²⁵ §30 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon

zpěváka, hudebníka, tanečníka, dirigenta, sbormistra, režiséra nebo jinou fyzickou osobu, která hraje, zpívá, recituje, předvádí nebo jinak provádí umělecké dílo včetně výtvorů tradiční lidové kultury.²⁶ Má osobnostní a majetková práva, která trvají 50 let od vytvoření výkonu.

3.3 Volná díla

"Naše trhy, naše demokracie, naše věda, naše tradice svobodného projevu a naše umění závisí více na materiálech, které jsou volnými díly, než na informačních materiálech, na které se vztahují majetková práva. Volná díla jsou oblasti, kde těžíme stavební kameny naší kultury. Tvoří vlastně většinu naší kultury. " ²⁷

Volná díla jsou díla, u kterých uplynula doba trvání majetkových autorských práv (70 let od smrti autora) nebo základní informační veřejné statky, na které se nevztahuje autorské právo (informace, které jsou pro zajištění správného chodu společnosti natolik důležité, že jejich přístupnost nesmí být žádným způsobem omezena ani na dočasnou dobu). Tvoří protiváhu k autorským právům a jsou základem kulturního dědictví a souhrnu znalostí lidské společnosti. Skládají se ze společných znalostí, kultury a dalších zdrojů, které mohou být využívány bez omezení kladených autorským právem. V době rychlých technologických a sociálních změn plní nezbytnou roli v oblasti rozvoje kultury a digitálních inovací. Volná díla hrají klíčovou roli v oblasti vzdělávání, vědy, kulturního dědictví a sektoru veřejných informací.²⁸

3.4 Přehled legislativy

Základní přehled legislativy upravující problematiku práv k duševnímu vlastnictví vypadá takto:

- **zákon č. 527/1990 Sb.**, o vynálezech a zlepšovacích návrzích,

²⁶ § 67 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon

²⁷ BOYLE, J. *The Public Domain : Enclosing the Commons of the Mind*. London: Yale University Press, 2008. 400 s. ISBN 978-0-300-13740-8.

²⁸ *Piratopedie* [online]. 19. 02. 2010 [cit. 2011-05-03]. Manifest volné tvorby. Dostupné z WWW: <http://www.ceskapiratskastrana.cz/wiki/zo:docs:publicdomain#manifest_volne_tvorby>.

- **zákon č. 529/1991 Sb.**, o ochraně topografií polovodičových výrobků,
- **zákon č. 478/1992 Sb.**, o užitných vzorech,
- **zákon č. 121/2000 Sb.**, o právu autorském, o právech souvisejících s právy autorskými a o změně některých zákonů, (autorský zákon),
- **zákon č. 206/2000 Sb.**, o ochraně biotechnologických vynálezů a o změně zákona č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat,
- **zákon č. 207/2000 Sb.**, o ochraně průmyslových vzorů,
- **zákon č. 408/2000 Sb.**, o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochraně práv k odrůdám),
- **zákon č. 452/2001 Sb.**, o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele,
- **zákon č. 441/2003 Sb.**, o ochranných známkách.

4. Právní úprava v Evropské unii

V Evropě došlo v padesátých a šedesátých letech k hospodářské a obchodní integraci, jejímž výrazem bylo v roce 1957 uzavření Římské dohody, jež konstituovala Evropské hospodářské společenství. Hlavním rysem tohoto společenství bylo vytvoření společného trhu s volným pohybem zboží, služeb, lidí a kapitálu. V oblasti realizace tzv. jednotného vnitřního trhu se zjistilo, že práva duševního vlastnictví, která jsou postavena na principu teritoriality, se stávají překážkou volného pohybu zboží tedy volné hospodářské soutěže. Směna zboží začala mít mezinárodní charakter, zatímco tyto právní úpravy ochrany patentů a označování zboží měly dosah jen v rámci jednotlivého státu a v některých případech jen regionů. Tyto okolnosti byly nepochybně hlavním důvodem pro aktivitu vědeckých, průmyslových a obchodních kruhů, které vedly k uzavření tak významných multilaterálních mezinárodních dohod.²⁹

4.1 Mezinárodní dohody a smlouvy

4.1.1 Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví

Pařížská úmluva nebo též Pařížská unijní úmluva z roku 1883 je základní mnohostrannou mezinárodní smlouvou. Zakotvuje základní principy průmyslového práva, jako jsou např. princip národního zacházení (stejná práva pro všechny přihlašovatele bez rozdílu státní příslušnosti), právo priority (uplatnění data prioritní přihlášky při přihlašování do jiných smluvních zemí) a princip teritoriality (teritoriální platnost práv).³⁰

4.1.2 Madridská dohoda o mezinárodním zápisu ochranných známek

Madridská dohoda z roku 1891 zajišťuje příslušníkům smluvních stran možnost ochrany jejich známek ve všech smluvních státech Madridské dohody

²⁹ JAKL, L. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů: vypracování jejich popisů a nároků na ochranu*. Praha: Metropolitní univerzita, 2010. 279 s. ISBN 978-80-86855-56-1.

³⁰ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. Praha: Ekopress, 2010. 214 s. ISBN 978-80-86929-62-0.

na základě jediné přihlášky, podané u Mezinárodního úřadu Světové organizace duševního vlastnictví v Ženevě. Registrace ochranné známky u tohoto Mezinárodního úřadu má účinky i ve vztahu k přihlašovatelem určeným členskými zeměmi, jejichž úřady však mohou ve stanovité lhůtě vznést námitky. Mezinárodní zápis ochranné známky umožňuje administrativně zjednodušený postup registrace známek v zahraničí, a tak překonává bariéry odlišných národních úprav známkového práva.³¹

4.1.3 Haagská dohoda o mezinárodním přihlašování průmyslových vzorů

Hlavním účelem Haagské dohody z roku 1925 je umožnit ochranu průmyslových vzorů v určených členských státech prostřednictvím podání jediné přihlášky na jediném místě, tj. přímo u Mezinárodního úřadu WIPO. Druhým hlavním účelem Haagské dohody je zjednodušit spravování práv plynoucích z mezinárodně zapsaného průmyslového vzoru a změn údajů týkajících se průmyslového vzoru. Dohoda umožňuje obnovu zápisu prostřednictvím zaplacení jediné obnovovacího poplatku stejně tak umožňuje podat jedinou žádost o změnu údajů týkajících se průmyslového vzoru.³²

Na tento vývoj uzavírání mezinárodních smluv navazoval harmonizační proces, tj. sblížení a sjednocování právních úprav v oblasti průmyslově právní ochrany.³³ Proces harmonizace právních úprav na tomto poli začal vznikat postupně poté, kdy se vytvořila paralelně řada národních systémů.

ČR je členem několika mnohostranných mezinárodních smluv, které jsou spravovány Světovou organizací duševního vlastnictví (World Intellectual Property Organisation, WIPO), která byla vytvořena v roce 1970 na základě úmluvy o jejím vytvoření.³⁴ Následující mezinárodní smlouvy byly inspirací pro vznik komunitních předpisů v rámci EU.

³¹ ČERNÝ, M. Mezinárodní ochranná známka. *Epravo.cz* [online]. 13. 03. 2002, 16036, [cit. 2011-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/mezinardni-ochranna-znamka-16036.html>>.

³² TÝČ, V. *Mezinárodní úprava ochrany průmyslových a autorských práv*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. 147 s. ISBN 80-210-0650-1.

³³ JAKL, L. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů: vypracování jejich popisů a nároků na ochranu*. Praha: Metropolitní univerzita, 2010. 279 s. ISBN 978-80-86855-56-1.

³⁴ JENERÁL, E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*. Praha: ÚPV, 2009.

4.1.4 Smlouva o patentové spolupráci

Smlouva o patentové spolupráci (PCT) z roku 1970 je významným krokem v harmonizaci patentové ochrany. Smlouva reaguje na častou potřebu patentového pokrytí ve více zemích světa. Jejím cílem je zjednodušit a zlevnit získání patentové ochrany ve smluvních zemích, kterých je 142³⁵. Zásadním zjednodušením oproti národní cestě ochrany, spočívající v podávání individuálních národních přihlášek, je podání pouze jediné mezinárodní patentové přihlášky, která má při splnění daných podmínek v určených smluvních státech účinky přihlášky národní. Řízení o mezinárodní přihlášce má dvě fáze – mezinárodní a národní. Mezinárodní fáze řízení je organizována Mezinárodním úřadem, kterým je WIPO, národní fáze pak probíhá před národními patentovými úřady.

Klíčovou aktivitou v rámci mezinárodní fáze každé přihlášky je mezinárodní rešerše (na žádost také mezinárodní předběžný průzkum), na základě které se může přihlašovatel rozhodnout o vstupu do relativně nákladných národních fází v dílčích určených zemích, či stažení přihlášky. Pokud přihlašovatel nevezme přihlášku zpět, ta se po uplynutí 18 měsíců od priority zveřejní spolu s rešeršní zprávou. PCT je smlouvou uzavřenou z hlediska přihlašovatelů, tj. pouze přihlašovatel z členské země PCT může podat přihlášku.

4.1.5 Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví

Nejdůležitější normou, která upravuje ochranu práv k duševnímu vlastnictví ve vztahu k mezinárodnímu obchodu, je Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, TRIPS).³⁶ Cílem dohody TRIPS je omezení a narušení překážek mezinárodního obchodu, propagace účinné a přiměřené ochrany práv duševního vlastnictví a zajištění toho, aby se sama opatření a postupy při vymáhání práv duševního vlastnictví nestaly bariérami legitimního obchodu, případně jiných toků důležitých

³⁵ *Mewburn.com: PCT Member States* [online]. 01. 08. 2008 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <http://www.mewburn.com/downloads/PCT_Member_States.pdf>.

³⁶ DOBŘICHOVSKÝ, T. *Moderní trendy práv duševního vlastnictví: v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a činnosti WIPO*. Praha: Právnické a ekonomické nakladatelství, 2004. 225 s. ISBN 80-7201-467-6.

pro nejrůznější aspekty globální ekonomiky a lidstva, například transferu technologií, přístupu k lékům, atd.³⁷

Dohoda uvádí, jak by měly být uplatňovány základní principy obchodního systému a další mezinárodní dohody o duševním vlastnictví, jak poskytnout adekvátní ochranu práv duševního vlastnictví, jak by měly země přiměřeně vynucovat tato práva na svých územích, jak řešit spory o duševním vlastnictví mezi členy WTO a zvláštní přechodná opatření během zavádění nového systému.³⁸ Pro účely dohody TRIPS se duševním vlastnictvím rozumějí všechny kategorie duševního vlastnictví a zahrnují autorská a související práva, obchodní značky, zeměpisná označení, průmyslové vzory, patenty, design integrovaných obvodů a ochranu nezveřejněných informací.³⁹

4.1.6 *Creative commons*

Creative Commons (CC) je americká nezisková organizace, která si za cíl klade rozšířit množství autorských děl dostupných veřejnosti k legálnímu využívání a sdílení. Nabízí škálu různých licenčních schémat, která držitelům autorských práv umožňují nabídnout některá práva na užívání díla veřejnosti, zatímco jiná práva jim stále zůstávají. Licence CC fungují na jednoduchém principu: autor jejich prostřednictvím plošně uzavírá se všemi potencionálními uživateli díla smlouvu, na základě které jim poskytuje některá svá práva k dílu a jiná si vyhrazuje. Obliba licencí CC vychází především z jejich mezinárodní srozumitelnosti. Licenční podmínky neboli práva a povinnosti uživatele k dílu, jsou graficky vyjádřeny pomocí jednoduchých těchto piktogramů:

³⁷ Úřad průmyslového vlastnictví [online]. 16. 02. 2010 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.upv.cz/cs/pravni-predpisy/mezinarodni/dohoda-trips.html>>.

³⁸ LINDBERG, V. *Intellectual property and Open Source*. USA: O'Reilly Media, 2008. 400 s. ISBN 978-0-596-51796-0.

Průručka osvědčených postupů: 10 praktických doporučení pro lepší integraci duševního vlastnictví do obchodní společnosti. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2010. 53 s. ISBN 2- 9599776-3-7.

³⁹ *Práva k duševnímu vlastnictví: TRIPS* [online]. Praha: The Associated Press, 2010/2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW:

<http://www.studentsummit.cz/data/1296060127925BGR_WTO_TRIPS.pdf>.

Právo dílo šířit; je společné pro všechny typy CC licencí. Vyjadřuje, že licencovaného dílo je možné kopírovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti. Zároveň lze dílo zařadit do souborného díla (např. časopis, sborník) a jako jeho součást jej v nezměněné podobě šířit dál.

Právo dílo upravovat; opravňuje uživatele k pozměňování či doplňování díla. Umožňuje také celé licencované dílo nebo jeho část zpracovat s jiným dílem. Příkladem úprav může být např. dramatizace, překlad, úprava digitálních fotek, zhudebnění nebo remixování hudebních skladeb.

BY - povinnost uvést autora; umožňuje ostatním rozmnožovat, rozšiřovat, vystavovat a sdělovat dílo a z něj odvozená díla pouze při uvedení autora. Pokud autor způsob uvádění těchto údajů nespécifikoval, je nutné minimálně uvést jeho jméno (nebo pseudonym, pokud pod ním vystupuje), název díla a odkaz na původní licenci Creative Commons.

NC - neužívat dílo komerčně; umožňuje ostatním rozmnožovat, rozšiřovat, vystavovat a sdělovat dílo a z něj odvozená díla pouze pro nevýdělečné účely. Tím se rozumí, že při šíření díla vám nesmí plynout žádný finanční zisk. Za nekomerční využití se považuje výměna díla za jiné (např. prostřednictvím výměnných sítí).

ND - nezasahovat do díla; zakazuje jakkoliv dílo upravovat (tzn. dílo pozměňovat či doplňovat, nebo ho jako celé či jeho část zpracovat s dílem jiným). Jedná se o opak licenčního prvku “právo dílo upravovat”, který naopak úpravy díla povoluje. Proto se v žádné licenci CC neobjevují tyto dva prvky společně.

SA - zachování licence; umožňuje ostatním rozšiřovat odvozená díla pouze za podmínek identické licence.⁴⁰ Pokud licencované dílo jakkoliv upravíte, máte povinnost výsledek své práce vystavit pod stejnou nebo slučitelnou licenci.

Držitel autorských práv si kombinacemi jmenovaných licencí navolí tu míru ochrany díla, jakou považuje za vhodnou.

⁴⁰ *Creative Commons: Licenční prvky* [online]. 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.creativecommons.cz/zakladni-informace-o-cc/licencni-prvky/>>.

4.2 Ochrana duševního vlastnictví v Evropské unii

V nejnovější době se v evropské oblasti integrační proces, jímž se rozumí srůstání činností různých regionálních oblastí v jeden celek, resp. jejich provádění na jednom místě, projevil ve vytvoření specifických integračních seskupení.⁴¹ Příkladem je Evropský patent, který se sice podává jedinou přihláškou u Světového úřadu duševního vlastnictví, ale musí projít i jednotlivými národními procesy udělení patentu. Komunitární (evropskou unií zaštitěné) právo obsahuje v dnešní době poměrně rozsáhlou úpravu práv průmyslových (ochranné známky a průmyslové vzory). U autorských práv, která jsou chráněna na základě zákona, je pak třeba co nejvíce sblížit vnitrostátní právní úpravy členských států.⁴² Mezi instituty patří Průmyslový vzor Společenství, ochranná známka Společenství, Rejstřík chráněných označení.

4.2.1 Evropský patent

Úmluva o udělování evropských patentů (EPC) je mezinárodní smlouvou z roku 1973 a přihlašovatelům nabízí získání jednotné patentové ochrany v 38 členských zemích této úmluvy (27 členů EU spolu s Albánií, Švýcarskem, Chorvatskem, Islandem, Lichtenštejnskem, Monakem, Makedonií, Norskem, Srbskem, San Marinem a Tureckem)⁴³. Česká republika je členem od roku 2002.

Řízení začíná podáním přihlášky u Evropského patentového úřadu v Mnichově ve francouzském, anglickém nebo německém jazyce, která je po 18 měsících od priority zveřejněna spolu se zprávou evropské rešerši, pokračuje na žádost přihlašovatele patentovým průzkumem a končí v případě splnění všech podmínek udělením tzv. Evropského patentu. Když je evropský patent udělen, musí jeho majitel provést ve většině členských zemí ještě jeho validaci: tzn., že musí podat u úřadů průmyslového vlastnictví jednotlivých států překlad patentových nároků nebo celého patentového spisu do úředního jazyka tohoto státu a zaplacením příslušných poplatků. Evropský patent není jednotný a nedílný. Jde v podstatě

⁴¹ JAKL, L. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů: vypracování jejich popisů a nároků na ochranu*. Praha: Metropolitní univerzita, 2010. 279 s. ISBN 978-80-86855-56-1.

⁴² http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=EU_053.HTM

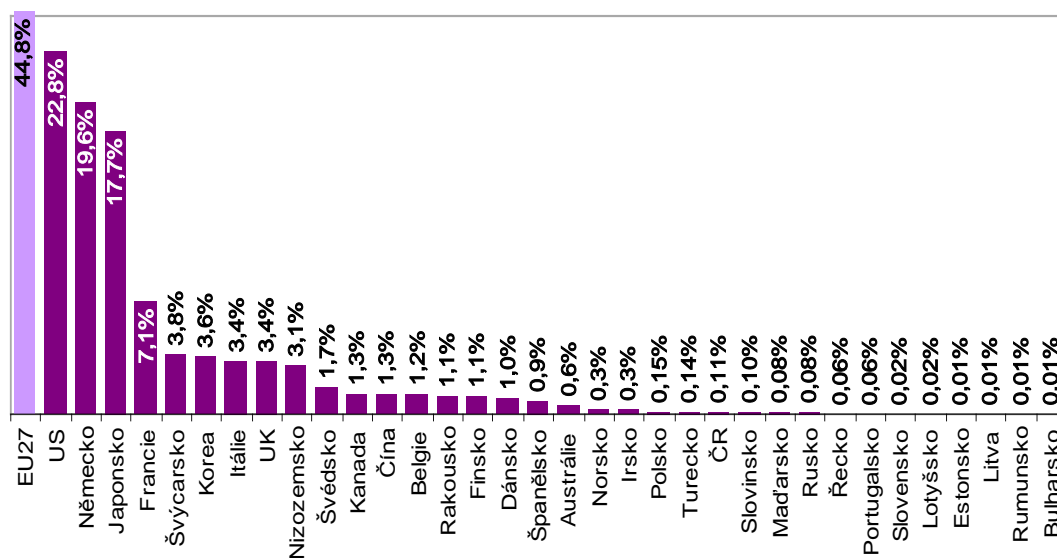
⁴³ *EPO: Member states fo the European Patent Organisation* [online]. 10. 03. 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.epo.org/about-us/organisation/member-states.html>>.

o svazek patentů národních. V každé zemi, pro kterou byl evropský patent udělen, má jeho majitel stejná práva a stejné povinnosti, jako majitel národního patentu.

Patentová ochrana zajišťovaná cestou evropského patentu výhodnější, než cesta několika souběžných patentových přihlášek, podaných v každém státě zvlášť. Ze zkušeností plyne, že v případě přihlašování alespoň do tří z těchto států je tento způsob získání ochrany levnější.⁴⁴ Doba platnosti evropského patentu je 20 let ode dne podání přihlášky.

Na rozdíl od PCT je EPC smlouvou otevřenou z hlediska přihlašovatelů, čili evropskou patentovou přihláškou může podat např. přihlašovatel z USA, aniž by byl jejím členem, jak ukazuje obrázek 1.

Obrázek 1: Patentové přihlášky podané u Evropské patentové organizace v procentech z celkového počtu přihlášek

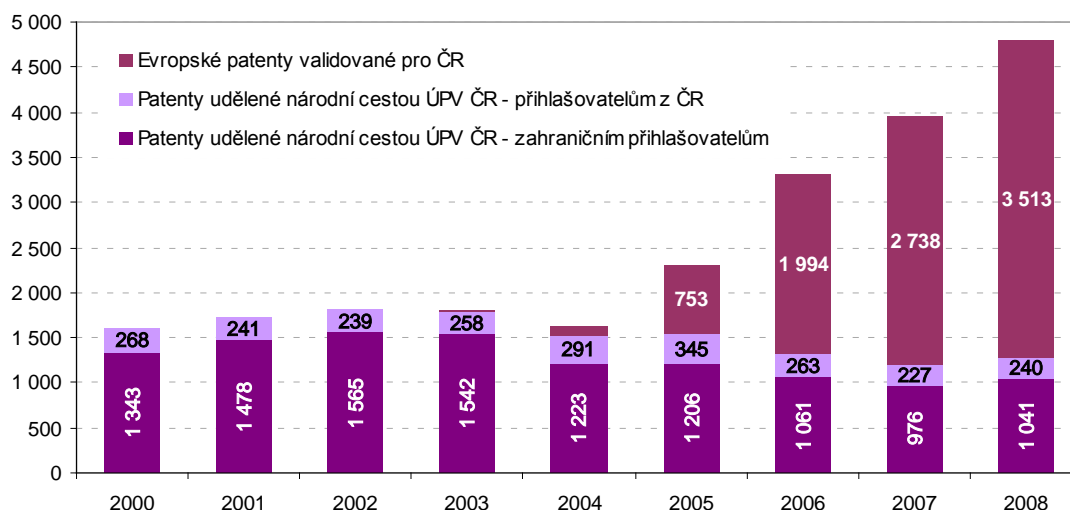

Zdroj: Úřad průmyslového vlastnictví a vlastní dopočty Českého statistického úřadu

⁴⁴ *BusinessInfo.cz : Ochrana průmyslového vlastnictví v Evropské unii* [online]. 23. 10. 2003 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podnikani-v-eu/ochrana-prumysloveho-vlastnictvi-v/1000520/10644>>./

Obrázek 2 přehledně ukazuje počet udělených patentů národní cestou (českými přihlašovatelí, zahraničními přihlašovatelí). Po vstupu ČR do EU v roce 2004 lze vidět nárůst o položku Evropského patentu.

Obrázek 2: Patenty udělené v ČR celkem

Zdroj: Úřad průmyslového vlastnictví a vlastní dopočty Českého statistického úřadu

4.2.2 Průmyslový vzor Společenství

Pro ochranu průmyslových vzorů na teritoriu EU byl vytvořen institut průmyslového vzoru Společenství. Nařízení Rady ES č. 6/2002, o průmyslových vzorech Společenství založilo dvě formy vzoru Společenství: nezapsaný průmyslový vzor Společenství a zapsaný průmyslový vzor Společenství. Obě formy mají účinnost na celém jednotném nedílném teritoriu EU, tj. 27 členských států EU. Nařízení vytváří jednoduchý a nenákladný systém, který umožňuje získat ochranu průmyslového vzoru na celém území Evropské unie. Systém komunitární ochrany vzorů existuje paralelně vedle systémů národních a nezávisle na nich.⁴⁵

4.2.3 Ochranná známka Společenství

Ochrannou známku Společenství, kterou upravuje nařízení Rady ES č. 40/94, o ochranné známce Společenství lze získat od roku 1996 na základě jediné přihlášky

⁴⁵ *Patenty a právo* [online]. 2010 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.patentyapravo.cz/>>.

podané u Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu (Office for Harmonization in the Internal Market, OHIM) ve španělském Alicante. Úředními jazyky jsou angličtina, němčina, francouzština, španělština a italština.⁴⁶ Přihlašovatel získá ochranu pro všechny státy EU. Ochranná známka společenství má jednotnou povahu. To znamená, že má stejné účinky v celém Společenství.

4.2.4 Rejstřík chráněných označení

Dalším komunitárním předpisem je nařízení č. 510/2006 ze dne 20. 3. 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení země původu zemědělských produktů a potravin, na jehož základě lze dosáhnout zápisu do Rejstříku chráněných označení původu (OP) a chráněných zeměpisných označení (ZO), spravovaného Evropskou komisí.⁴⁷

Komunitární ochrana byla přiznána Českobudějovickému pivo - už v rámci Přístupové smlouvy, obdobně i pro Budějovické pivo a Budějovický měšťanský var. Dále pro Štramberské uši, Znojenské pivo, Český kmín, Hořické trubičky, Nošovické kysané zelí, Pardubický perník, Třeboňského kapra, Lomnické suchary, Karlovarský suchar, Pohořelický kapr, Žatecký chmel. Největším úspěchem ČR je registrace názvu České pivo jako chráněného zeměpisného označení. Ochranu dostala i Všecká cibule, Chamomilla bohemica, Chodské pivo, Jihočeská Zlatá Niva, Jihočeská Niva, Černá Hora, Březnický ležák, Brněnské pivo (Starobrněnské pivo). Po obtížných jednáních s namítajícím Německem se podařilo zajistit i ochranu pro slavné Mariánsko-lázeňské oplatky. Po šesti letech získaly chráněné zeměpisné označení Olomoucké tvarůžky, přestože se proti tomu v minulosti stavělo například Německo nebo Rakousko.⁴⁸

⁴⁶ KOPECKÁ, S. *Ochranná známka Společenství*. Praha: ÚPV, 2002.

⁴⁷ VEČEŘA, J. *Občanské právo v kontextu práva EU*. Ostrava: KEY Publishing, 2009. 166 s. ISBN 978-80-7418-038-5.

⁴⁸ SKÁLOVÁ, Veronika. EU ochrání Olomoucké tvarůžky: Berlín a Vídní navzdory. *Aktuálně.cz* [online]. 01. 07. 2010 [cit. 2011-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/nakupy/clanek.phtml?id=672059>>.

5. Návrhy pro praxi

5.1 Patent Evropské unie

Udělení současného evropského patentu je velmi drahý a složitý proces, který zahrnuje nemalé náklady, především na překlad a administrativu. Podání tištěné přihlášky žadatele stojí 180 €, poplatek za elektronickou přihlášku, kterou mají zájemci k dispozici na internetu, je oproti žádosti v papírové formě levnější o 80 €. Za 36. a každou další stranu žádosti je nutné zaplatit 12 € navíc, poplatek za rešerši vyjde na 1500 €, poplatek za průzkum 1405 €⁴⁹

K ceně je potřeba ještě připočítat náklady na překlady (žádost musí být vyplněna v angličtině, francouzštině nebo němčině, tyto tři jazyky jsou úředními jazyky Evropského patentového úřadu). Pro udělení patentu je nutná následná validace u každého národního úřadu, proto je celá záležitost velmi zdouhavá. I po snížení ceny drobných položek zůstává evropský patent velice nákladnou záležitostí. Celkově se náklady na zřízení evropského patentu pohybují okolo 15 000 €, ale mohou se vyšplhat i výš, záleží na částkách zaplacených na udržovací poplatky. Pro srovnání: patentové náklady v USA činí v průměru 1 850 €⁵⁰. Vysoká cena patentů tak snižuje konkurenceschopnost evropských podniků.

Navrhovaný systém Patentu EU bude jednotný a dosažitelný pro všechny společnosti v EU bez ohledu na to, kde mají sídlo. Podle návrhů by náklady na evropský patent s jednotným účinkem v 25 členských státech (Španělsko a Itálie blokovaly návrh od minulého roku, protože nesouhlasí s tím, aby byly patentní listiny zapsány pouze v angličtině, němčině a francouzštině, návrh je podle nich diskriminační),⁵¹ byly po přechodnou dobu sníženy na 2 500 € a poté až na 680 €

⁴⁹ INOVACE.CZ [online]. 2007 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.inovace.cz/pro-podnikatele/inovacni-management/prumyslove-vlastnictvi/nastroje-ochrany/patenty/cena/>>.

⁵⁰ VLAČIHOVÁ, Alena. Jedenáct zemí EU pro zesílenou spolupráci. HKČR [online]. 13. 12. 2010 [cit. 2011-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.komora.cz/zpravodajstvi-a-media/aktuality-4/legislativa-a-normy/jedenact-zemi-eu-pro-zesilenou-spolupraci-v-oblasti-patentu-eu.aspx>>.

⁵¹ JEMELKA, Petr. EU zavede jednotný patent: Římu a Madridu navzdory. *Aktuálně.cz* [online]. 16. 02.2011 [cit. 2011-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropska-unie/clanek.phtml?id=691309>>.

Navrhovaná nařízení stanoví podmínky pro získání jednotné patentové ochrany, její právní důsledky.

O návrhu Komise o jednotném patentu EU se jedná již více než deset let, jednání v Radě však uvízla na mrtvém bodě kvůli jazykovým pravidlům. Komise se pokusila situaci odblokovat svým návrhem požadavků pro překlady patentů EU z června 2010. Jelikož se však Rada nedokázala na použitelném režimu pro překlady jednomyslně shodnout, Komise přišla v prosinci 2010 s návrhem, který otevírá cestu k zavedení posílené spolupráce v této oblasti. Poté, co Evropský parlament 15. února 2011 vyjádřil svůj souhlas, Rada pro konkurenceschopnost přijala 10. března 2011 rozhodnutí, kterým se na území 25 zúčastněných členských států povoluje vytvoření jednotné patentové ochrany. V rámci institutu "posílené spolupráce," který je součástí Lisabonské smlouvy a umožňuje v případě shody mezi alespoň devíti členskými státy proti vůli zbývajících členů zvýšit stupeň integrace a sjednocení trhu v rámci části Evropské unie.⁵²

„Účelem jednotné patentové ochrany je zlevnit a zjednodušit zavádění inovací pro podniky a vynálezce po celé Evropě“, jak uvedl komisař pro vnitřní trh a služby Michel Barnier. „Tato ochrana bude znamenat značné snížení nákladů a administrativy a nový impuls pro evropské inovace. Jsem hluboce přesvědčen o tom, že bez inovací nelze dosáhnout udržitelného hospodářského růstu. A inovace nejsou možné bez účinné ochrany duševního vlastnictví.“⁵³ Komise doufá, že Španělsko a Itálie, které se této iniciativy zatím neúčastní, se do posílené spolupráce rovněž zapojí.

5.1.1 Doporučení pro praxi

Patent EU je teprve na počátku svého vzniku. Jestliže se podnik rozhodne chránit své vynálezy patentem po celém území EU, bude tento systém výhodnější

⁵² JEMELKA, Petr. EU zavede jednotný patent: Římu a Madridu navzdory. *Aktuálně.cz* [online]. 16. 02. 2011 [cit. 2011-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropska-unie/clanek.phtml?id=691309>>.

⁵³ *BusinessInfo.cz* : Komise navrhuje jednotnou ochranu na podporu výzkumu a inovací [online]. 13. 04. 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/aktuality-z-evropske-unie/komise-navrhuje-jednotna-ochrana-patentu/1000661/60415/>>.

než podávání jednotlivých národních přihlášek prostřednictvím EPO. Výhodnost se projeví ve snížení nákladů na ochranu, ceně výrobku, možným větším odbytem.

5.2 Boj proti pirátství

Pirátstvím se rozumí jakékoliv neoprávněné užití autorského díla na ostatních předmětech ochrany podle práv souvisejících s právem autorským takovým způsobem, který přísluší pouze nositelům práv k těmto dílům a ostatním předmětům.⁵⁴ Název pirátství vznikl původně podle pojmenování černých rozhlasových stanic umístěných na lodích kotvících v mezinárodních vodách, které neoprávněně vysílaly hudbu, tedy autorská díla. Postupně se tento název rozšířil na celou oblast porušování práv k duševnímu vlastnictví. Pirátství je v podstatě nová forma padělatelství, představuje elektronickou podobu jednoho z nejstarších a nejznámějších zločinů v historii naší civilizace, který je přirozenou součástí evoluce, utvářel naše technologie a kvůli kterému zavádíme nové postupy a myšlenky.⁵⁵ Faktem zůstává, že pirátství je obyčejná krádež a parazitování na duševním vlastnictví někoho jiného. Autor či jiný nositel práva totiž nedostává za svou práci zapláceno.

Pirátskými aktivitami je poškozována celá společnost. Černý trh snižuje legální zisky, ze kterých jsou odváděny daně. Trpí celá odvětví, neboť pirátství je nekalou konkurencí, která nabízí stejné nebo podobné zboží za nižší cenu, neboť nemá náklady na pořízení práv k užití. Vysoké zisky a nízké tresty lákají také organizovaný zločin, který prostřednictvím těchto příjmů financuje své další nekalé aktivity. Poškozeným je samozřejmě i spotřebitel, který dostává za cenu podobnou originálnímu výrobku nekvalitní produkt bez možnosti reklamace.

Odhadnout přesný rozsah škod je nemožné, počítají se škody způsobené pirátskými kopiemi softwaru (ušlý zisk, daně z příjmů, ztracené pracovní příležitosti, menší rozvoj softwaru, zvýšené ceny a zmařené inovace). Padělání, pirátství a útoky na duševní vlastnictví obecně se neustále šíří a jsou jednodušší než kdy dříve.

⁵⁴ Česká protipirátská unie [online]. 2002 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.cpubilm.cz/piracy.html>>.

⁵⁵ CRAIG, P.; HONICK, R.; BURNETT, M. *Software Piracy Exposed*. United States of America: Syndress Publishing, 2005. 224 s. ISBN 978-80-247-1765-4.

Rozvojem digitálních technologií, internetu a stabilnějšího připojení většiny domácností nabývají již mezinárodních rozměrů a vážně ohrožují ekonomiky i autority jednotlivých států.

Používání pirátského software a obhajoba tohoto počínání, jsou založeny na osobních názorech uživatelů na krádež. Pirátství je loupež a porušení autorských práv. Pro řadu lidí jsou drobná porušování práv zcela běžná. Spousta lidí si navykla z internetu stahovat a kopírovat soubory, ale v současném elektronickém světě se věci rychle změnila a to tak, že jedna digitální kopie se rozmnoží na několik dalších během několika málo vteřin a neztrácí tím na kvalitě. Autorská práva porušují lidé každého věku ze všech možných profesí, oborů, od organizovaného zločinu až po vzdělané profesionály.

Potlačit pirátství je tedy v zájmu všech. Na boji proti pirátství by se tedy měli podílet také všichni. Iniciativa státu je v tomto ohledu patrná existencí České protipirátské unie, která zřídila i speciální telefonní linku, kam se mohou obrátit občané. Bojují i podniky, které vymýšlejí stále preciznější protipirátská opatření, jako jsou kontroly CD, sériová čísla či hardwarové klíče. Postupem času se však každá ochrana prolomí.

5.2.1 Výrobní pirátství

Každý si může zhotovit jednu kopii zveřejněného filmu pro vlastní osobní potřebu, pokud není chráněn ochranou proti kopírování. Prodej nebo jiné komerční využití je však porušením autorského práva. Výrobní pirátství je vypalování, kopírování a rozšiřování neoprávněných kopií filmových děl na Blue Ray, DVD, CD a VHS pomocí nekalých pomůcek umožňující omezit či vyřadit z provozu ochranu díla před jeho neoprávněným užitím, např. počítačové programy k prolomení kódu DVD, obcházející kódování záznamu.⁵⁶ Pirátské nosiče jsou následně prodávány prostřednictvím inzerátů v inzertních novinách, časopisech a stále častěji také přes Internet. Zatímco Internet zůstává doménou především pro prodej pirátských počítačových her, disků s hrami PlayStation a kompaktních disků s hudbou i filmy

⁵⁶ Česká protipirátská unie [online]. 2002 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <[http://www.cpubilm.cz/piracy.html](http://www.cpubfilm.cz/piracy.html)>.

5.2.2 Digitální pirátství

Internet spolu s digitálními technologiemi poskytují skvělou živnou půdu pro kopírování, stahování a sdílení souborů. Přenos především hudebních nahrávek prostřednictvím internetu využívají tzv. systémy peer-to-peer (P2P), které umožňují výměnu hudebních i video souborů mezi uživateli. Znáмым případem je příklad Napster. Technologie umožňovala uživatelům mezi sebou jednoduše kopírovat a distribuovat hudbu ve formátu MP3, čímž obcházela zavedený způsob distribuce hudby, a proto byla obviněna hudebním průmyslem z masivního porušování autorských práv. V dobách největší slávy (1999 – 2001) službu využívaly desítky milionů uživatelů.⁵⁷ Výsledkem kauzy Napster ovšem neodradil množství následovníků tohoto systému. Stav je to alarmující. Podle odhadů až 99% souborů přenášených P2P je nelegálních, přičemž v roce 2001 se odhadovalo až 5,16 miliard souborů přenášených P2P.⁵⁸

Mezi pomocníky a organizátory, kteří technicky umožní porušení práva, odstraní překážky a poskytnou návod, patří Direct Connect huby (určují pravidla, nutí sdílet, zprostředkují kontakt), BitTorrent trackery (organizují a řídí přenos souboru, zároveň sdílí), Kazaa supernodes a Network supernodes (zprostředkují kontakt uživatelům, ti mohou zároveň sdílet), Warez fóra (poskytují neaktivní odkazy), Video index site (aktivní odkazy se spouští přímo na stránce), weby s obaly a titulky.⁵⁹ Uživatelé využívají protiprávního jednání jiných osob, a tím podněcují jejich činnost, buď vědomě či použitím určitého P2P klienta, který sdílí chráněné soubory) nebo pouze stahují, čímž využívají protiprávního jednání jiné osoby.

Dalším negativním jevem je tzv. linking on-line informací chráněných autorským právem. Zatímco tzv. simple linking, tj. odkaz, spojení z jedné webové stránky na úvodní domovskou stránku jiné webové stránky, většinou nedává

⁵⁷ CRAIG, P.; HONICK, R.; BURNETT, M. *Software Piracy Exposed*. United States of America: Syndress Publishing, 2005. 224 s. ISBN 978-80-247-1765-4.

⁵⁸ DOBŘICHOVSKÝ, T. *Moderní trendy práv duševního vlastnictví: v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a činnosti WIPO*. Praha: Právnícké a ekonomické nakladatelství, 2004. 225 s. ISBN 80-7201-467-6.

⁵⁹ *Česká protipirátská unie* [online]. 2002 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.cpufilm.cz/piracy.html>>.

vzniknout obavám o porušení autorského práva, tak tzv. deep-linking, kde dochází ke spojení uživatele přímo na druhotný materiál na jiné webové stránce, obcházejíce přitom domovskou nebo úvodní stránku, mohou být kvalifikováno jako porušení autorského práva.⁶⁰

5.2.3 Softwarové pirátství

Software je jednou z nejcennějších technologií informačního věku, který pohání vše – od PC až po internet. Protože je software tak cenný a protože je díky počítačům snadno kopírovatelný během několika vteřin, šíří se i s ním také softwarové pirátství. Od jednotlivců až po profesionály, kteří šíří kradený software ve velkých objemech, se pirátství objevuje v domácnostech, ve školách, v podnicích i ve státní správě. Softwaroví piráti okrádají nejenom společnosti, které software vyvíjejí, ale kvůli méně penězům na výzkum a vývoj nového softwaru jsou poškozeni všichni uživatelé.⁶¹ Softwarové pirátství je neoprávněné kopírování či distribuce softwaru, chráněného autorskými právy. K tomu může dojít prostřednictvím kopírování, stahování, sdílení, prodeje nebo instalace více kopií do osobního nebo pracovního počítače, užívání volně šiřitelného softwaru v rozporu s podmínkami jeho užití (např. uživatel freewaru jej po dovolené zkušební době neodstraní z počítače nebo software s licencí pouze pro nekomerční účely využívá při podnikání), upgrade bez oprávněného držení základní verze softwaru.

Při nákupu softwaru se nekupuje vlastní software (program), ale jen licenci na jeho užívání. Tato licence určuje, jakým způsobem lze se softwarem nakládat - například kolikrát lze software nainstalovat. Pokud se zhotoví více kopií, než dovoluje licence, dopouštíme se pirátství.

⁶⁰ DOBŘICHOVSKÝ, T. *Moderní trendy práv duševního vlastnictví: v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a činnosti WIPO*. Praha: Právnické a ekonomické nakladatelství, 2004. 225 s. ISBN 80-7201-467-6.

⁶¹ CRAIG, P.; HONICK, R.; BURNETT, M. *Software Piracy Exposed*. United States of America: Syndress Publishing, 2005. 224 s. ISBN 978-80-247-1765-4.

S používáním nelegálního softwaru jsou spojena určitá rizika.⁶² Hrozí nebezpečí nákazy počítače počítačovým virem. V nelegálních programech se mohou vyskytovat chyby, které mohou vést k vymazání dat. Při používání počítače k přístupu na bankovní účet, hrozí v případě používání neověřeného nelegálního softwaru průnik do počítače a zneužití informací s možností přístupu cizí osoby na bankovní účet. Nelegální software může obsahovat zadní vrátka, která umožní cizí osobě přístup do počítače. Tato osoba může sledovat veškeré aktivity, jež jsou na počítači prováděny, a informace, které takto získá, může zneužít. Vzniklá ztráta a následné náklady související s odstraněním škod mohou přesáhnout cenu originálního softwaru mnohonásobně. Používání nelegálně nabytého se považuje za přestupek či trestný čin s následnými sankcemi, které mohou mít podobu peněžitého trestu, trestu propadnutí věci, trestu odnětí svobody až na 5 let podle rozsahu trestného činu. V případě podnikatelů a firem jsou neopomenutelné i doměrky daní od finančních úřadů, penále z daňových nedoplatků, pokuty, eventuálně pak sankce vyplývající ze živnostenského zákona.

Pokud je firma přistižena při kopírování softwaru, můžete být hnána i k odpovědnosti podle občanského i trestního práva. Kromě toho se zaváděním pirátského softwaru do počítačů vystavuje riziku poškození sítě vadným softwarem nebo nebezpečným kódem. Management mnohdy cíleně ignoruje nelegální užívání software, či jej dokonce podporuje. Správci informačních technologií jsou často nuceni instalovat software do více počítačů, než povolují zakoupené licence.

5.2.4 Doporučení pro praxi

Piráctví drží materiálně orientovaný svět v hrsti, protože umožňuje získávat věci zadarmo a bez souvisejících závazků. Hlavní myšlenka v pirátství elektronických médií či zábavy je postoj, že informace a digitální zábava by měly být pro všechny k vyzkoušení zdarma. Posléze, pokud by se zákazníkům zalíbily, by měly být ke koupi. Tento postoj vychází z toho, že se digitální média stala centrem našeho života.

⁶² *Bezpečný internet: Rizika používání nelegálních programů* [online]. 2010 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.bezpecnyinternet.cz/pokrocily/stahovani-souboru-programu/software-ve-piratstvi.aspx>>.

Nejnovějším druhem počítačových her, který se doposud ani v jediném případě nepodařilo pirátů ukrást, jsou online hry pro velký počet hráčů. Úspěch těchto her spočívá v jejich modularitě a nastavitelnosti dle požadovaných služeb. Tento obchodní model funguje. Hráčům nevadí platit, aby se mohli ke hře připojit, protože je hra baví a doprovodné služby jsou dobré. Tento obchodní model funguje a mohl by fungovat i v oblasti hudebního průmyslu.

Boj proti pirátství nikdy nebude stačit technickému vývoji, proto se upřednostňují snahy o vytvoření legálních P2P sítí ze strany nositelů práv, neboť distribuce přes internet je hojně využívaný distribuční kanál. Příkladem mohou být zpoplatněná iTunes a Napster, kde se dá pohodlně s malými náklady stáhnout hudba. Vždyť jen v USA se odhadují příjmy z digitální hudby v roce 2007 na 2,1 miliardy USD, což představuje 17% trhu s hudbou.⁶³ Tyto legální alternativy je třeba přivítat, aktuálně fungují např. Musicnet, iTunes, Pressplay. Samotný Morgan Freeman založil internetový distribuční kanál pro špičkové hollywoodské filmy. Jeho placená stránka poskytuje možnost shlédnout filmy přes internet. Internet poskytuje široké možnosti právě v distribuce videa a hudby.

Každý den vychází nové programy a softwaroví piráti jsou v první linii. Hackeři mají znalost programovacích jazyků, schopnosti extrahovat a rozkládat zdrojový kód (zpětné inženýrství), solidní znalost strojového jazyka a pracovní znalost rozličných technik pro zabezpečování programů. Většina stejných dovedností potřebných k psaní softwaru je potřeba i k jeho crackování. Warez skupiny fungují jako elitní obchodní jednotky, mají propracovanou strukturu a nejdůležitějším článkem je dodavatel. Podniky by měly úzce spolupracovat s těmito lidmi, kteří by jim pomohli vytvořit preciznější ochrany výrobků.

Skoro všechny cracky pochází od poměrně malého počtu velice erudovaných počítačových nadšenců, kteří je umisťují na internet k volnému stažení a využití. Metody, jak hackeři programy crackují jsou komplikované. Ačkoli je tvorba cracků složitá, jejich použití je snadné i pro běžného uživatele, což je jeden z důvodů, proč je softwarové pirátství tak rozšířené. Pokud má něco cenovku, piráti to zkopírují, pokud je něco autorsky chráněné, piráti to rozšíří. Taková je povaha pirátů a pirátství.

⁶³ CRAIG, P.; HONICK, R.; BURNETT, M. *Software Piracy Exposed*. United States of America: Syndress Publishing, 2005. 224 s. ISBN 978-80-247-1765-4.

5.2.5 Výroční zpráva BSA

Mezinárodní protipirátská organizace Business Software Alliance (BSA) představila ve spolupráci s analytickou agenturou International Data Corporation (IDC) sedmou výroční zprávu věnovanou softwarovému pirátství.

BSA je přední organizací věnující se podpoře bezpečného a legálního digitálního světa. Její členové (Adobe, Agilent Technologies, Altium, Apple, Aquafold, ARM, Arphic Technology, Autodesk, Autoform, AVEVA, Bentley Systems, CNC/Mastercam, Corel, Dassault Systèmes, SolidWorks Corporation, Embarcadero, Frontline PCB Solutions - An Orbotech Valor Company, Microsoft, Minitab, NedGraphics, Parametric Technology Corporation, Progress, Quest Software, Scalable Software, Siemens, Sybase, Symantec, Tekla, and The MathWorks)⁶⁴, zastupují jedno z nejrychleji se rozvíjející průmyslových odvětví na světě. BSA podporuje inovace technologií prostřednictvím vzdělávání a politických iniciativ, které podporují ochranu autorských práv, kybernetickou bezpečnost, obchodování a elektronické obchodování.

IDC je přední globální poskytovatel informací o trhu, poskytuje globální, regionální a místní odborné znalosti v oblasti technologií, průmyslu a nových trendů ve více než 110 zemích po celém světě.

Průzkum sleduje užívání nelegálních počítačových programů ve více než stovce zemí světa již několik let. Údaje o prodeji hardwaru a softwaru v jednotlivých zemích vycházejí ze statistiky společnosti IDC. Analytici společnosti provedli průzkum situace na místních trzích. Na tomto základě a metodikou IDC byla vykalkulována míra softwarového pirátství, která je procentuálním vyjádřením nelicencovaného softwaru na celkovém používaném softwaru.⁶⁵ Výpočet míry pirátství je jednoduchý, jak ukazuje vzorec:

$$\text{Míra pirátství}[\%] = \frac{\text{Nelícenovaný software}}{\text{Celkově používaný software}}$$

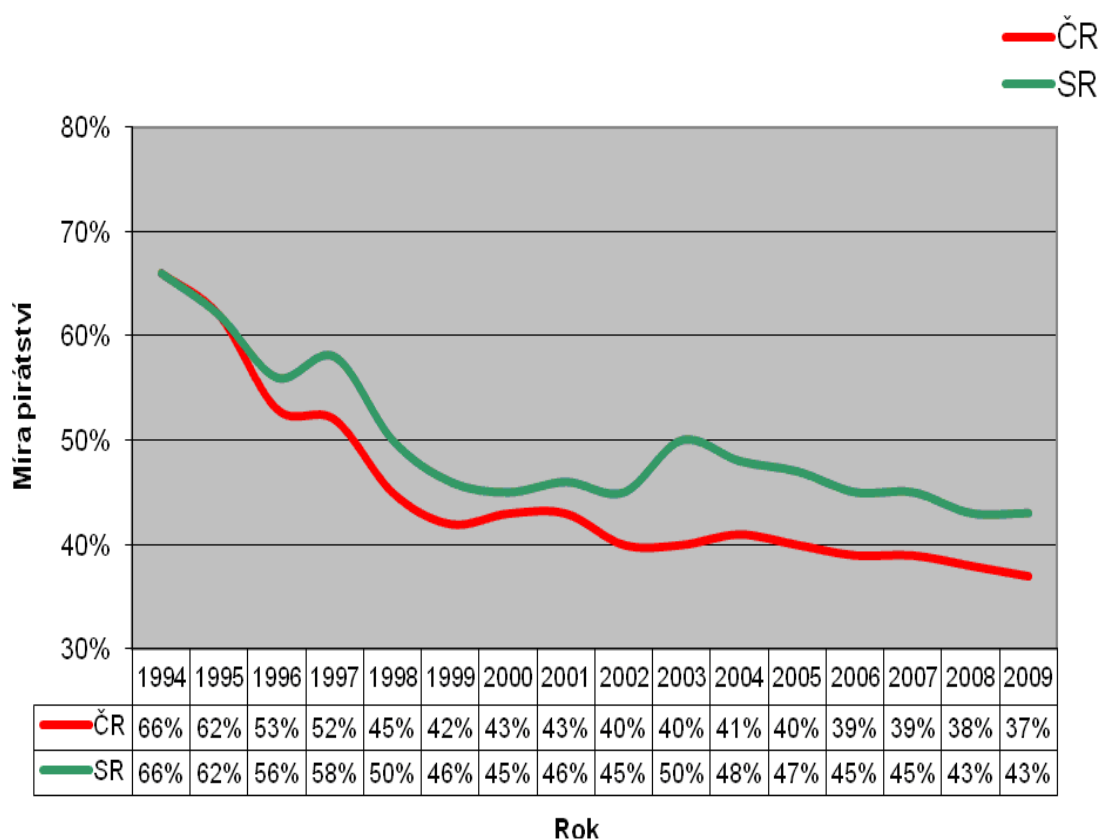
⁶⁴ *Business Software Alliance* [online]. 2000-2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <http://www.bsa.org/country.aspx?sc_lang=cs-CZ>.

⁶⁵ *Global Software Piracy Study: 09Piracy Study*. BSA/IDC. [online]. 05. 11 .2010 [cit. 2011-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://portal.bsa.org/globalpiracy2009/index.html>>.

Komplexní metodika je však sofistikovaná a robustní. Určení globální míry pirátství zahrnuje sběr diskretních dat, vstupů a hodnocení trendů v každé ze 116 ekonomik, které se výzkumu účastní.

Studie ukazuje, že boj se softwarovým pirátstvím je v Česku úspěšný. Protipirátské aktivity BSA, distributorů softwaru a vládních organizací mají vliv na pokles tuzemského pirátství. Jak ukazuje graf, za posledních 12 let se v Česku podařilo snížit míru pirátství o 29 procentních bodů. „Hodláme i nadále šířit povědomí o rizicích spojených s pirátstvím, a to jak ve firemní oblasti a mezi domácími uživateli, tak na vládní úrovni – tam zejména upozorníme na negativní vliv pirátství na českou ekonomiku.“, jak řekl tiskový mluvčí Jan Hlaváč BSA.⁶⁶

Obrázek 3: Vývoj míry pirátství v ČR a na Slovensku (1994 – 2009)

Zdroj: HANDL, J. Pirátského softwaru v Česku ubylo. Lupa.cz [online]. 21. 05. 2010 [cit. 2011-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/piratskeho-softwaru-v-cesku-ubylo/>>.

⁶⁶ HANDL, J. Pirátského softwaru v Česku ubylo. Lupa.cz [online]. 21. 05. 2010 [cit. 2011-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/piratskeho-softwaru-v-cesku-ubylo/>>.

V České republice míra pirátství klesá o procentní bod již druhým rokem. Míra pirátství pro rok 2009 dosahuje 37 %, v důsledku výrobci softwaru kvůli pirátství v Česku přišli o tržby v hodnotě 3,6 miliardy korun.⁶⁷ Méně úspěšné v meziročním srovnání je sousední Slovensko, kde míra pirátství druhým rokem stagnuje na 43 %. V sousedních zemích má nejvyšší míru pirátství Polsko (54 %), Slovensko (43 %).

Mezi země s nejnižší mírou pirátství patří Rakousko (25 %) a Německo (28 %), kde paradoxně míra pirátství mírně vzrostla. V závěsu za Českem jsou stejně jako v minulých letech mnohé západoevropské a jihoevropské státy, například Itálie (49 %), Španělsko (42 %) nebo Francie (40 %). Nejvyšší míru pirátství v rámci EU mají Bulharsko (67 %), Rumunsko (65 %) a Řecko (58 %). Naopak nejnižší mírou pirátství se může pochlubit Lucembursko (21 %) a dále Rakousko, Belgie, Finsko, Švédsko a Švýcarsko, které mají 25% míru pirátství, jak ukazuje následující tabulka:

Tabulka 1: Míra softwarového pirátství v roce 2009 v procentech

Míra softwarového pirátství v roce 2009 v procentech			
Lucembursko	21	Španělsko	42
Belgie	25	Slovensko	43
Finsko	25	Malta	45
Rakousko	25	Slovinsko	46
Švédsko	25	Kypr	48
Dánsko	26	Itálie	49
Spojené království	27	Estonsko	50
Německo	28	Litva	54
Nizozemsko	28	Polsko	54
Irsko	35	Lotyšsko	56
ČR	37	Řecko	58
Francie	40	Rumunsko	65
Portugalsko	40	Bulharsko	67
Maďarsko	41	Evropská unie (27)	35

Zdroj: *Global Software Piracy Study: 09Piracy Study*. BSA/IDC. [online]. 05. 11. 2010 [cit. 2011-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://portal.bsa.org/globalpiracy2009/index.html>>.

⁶⁷ *Global Software Piracy Study: 09Piracy Study*. BSA/IDC. [online]. 05. 11. 2010 [cit. 2011-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://portal.bsa.org/globalpiracy2009/index.html>>.

Nejvíce se v Česku podle BSA nelegálně užívají operační systémy Windows, kancelářské softwarové balíky, grafické programy, antiviry a počítačové hry. Průměrná výše kompenzace určené poškozeným výrobcům softwaru je 260 tisíc Kč, tuzemské firmy tak přichází o tržby v hodnotě 3,6 miliardy Kč (více v Příloze č. 3). Tato hodnota nelegálního softwaru, kterou BSA označuje jako ztráty, je částkou, za kterou by byl software prodán na trhu.

5.2.6 Doporučení pro praxi

Boj proti softwarovému pirátství je velmi důležitý. Snížení míry pirátství je důsledkem dobré policejní práce při vymáhání práva k softwaru a pravidelné osvětové činnosti BSA, která se zaměřuje zejména na firmy. Zatímco firmy školí své zaměstnance v otázkách licenčních softwarových programů, domácnosti stále ve velké míře užívají nelegální software a riskují tím právní postihy či ztrátu osobních dat. Klíč je v rozšíření všeobecného povědomí o duševním vlastnictví. Kampaně, typu Respektuji originál či filmy nejsou zadarmo, mají osvětový charakter a jsou určitě dobrou formou, jak lidi donutit zamyslet se nad důsledky svého chování. Každopádně pokles pirátství o procentní bod je důkazem, že české softwarové odvětví bitvu s piráty dlouhodobě vyhrává,“ komentoval výsledky studie IDC Jan Hlaváč.⁶⁸

5.3 Obchodní dohoda proti padělání ACTA

V souvislosti s komunitární úpravou vztahující se na práva informačních technologií je záhodno zmínit teprve projednávanou dohodu. V současné době probíhají jednání o mezinárodní obchodní dohodě proti padělkům tzv. Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA). O dohodě jednájí od roku 2007 EU, USA, Japonsko, Jižní Korea, Mexiko, Maroko, Nový Zéland, Singapur a Švýcarsko.⁶⁹

⁶⁸ HANDL, Jan. Pirátského softwaru v Česku ubylo. *Lupa.cz* [online]. 21. 05. 2010, 0, [cit. 2011-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/piratskeho-softwaru-v-cesku-ubylo/>>.

⁶⁹ ŠTĚRBOVÁ, L. ACTA – protipirátská dohoda, která by nás měla zajímat. *Britské listy* [online]. 10. 10. 2010, [cit. 2011-04-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/2010/7/9/art53407.html>>.

ACTA je smlouva usilující o maximalizaci ochrany práv duševního vlastnictví, včetně boje proti internetovému pirátství a dalším formám porušování autorských práv v prostředí Internetu. Cílem dohody je zabránit kolování padělků zboží a také nelegálnímu šíření autorských děl a měla by rozšířit rámec pro potírání globálního porušování práv k duševnímu vlastnictví, zvláště v kontextu padělání a pirátství. Jednání o této dohodě probíhalo za zavřenými dveřmi za nejpřísnějšího utajování.

Přestože jednání o ACTA probíhalo utajovaně, na veřejnost prosáklo několik souvisejících dokumentů, podle kterých však provedení těchto ušlechtilých cílů je poněkud drsné. Skandál způsobily především zvěsti o povinné spolupráci poskytovatelů internetového připojení, kteří by museli filtrovat internet a zajistit, aby uživatelé neměli přístup k nelegálnímu obsahu, nebo osobní prohlídky datových médií na letištích.⁷⁰ Celníci by mohli prohledat a zabavit, případně zničit osobní přehrávače nebo notebooky, pokud na nich najdou nelegální obsah. Při stahování nelegálního obsahu by, po dvou varováních, poskytovatel stahovače od internetu odstříhl, ve stylu tzv. "francouzské gilotiny". Tato protipirátská opatření by mohla vést až k ohrožení svobody slova, atmosféře cenzury a strachu.

Postupným tlakem na odtajnění dohody ze strany Evropského Parlamentu, jmenovitě Zuzany Roithové, Françoise Castex z Francie, Alexander Alvaro z Německa a Stavros Lambrinidis z Řecka, kteří iniciovali písemnou deklaraci za odtajnění smlouvy ACTA, byla Evropská komise nucena přistoupit k transparentnějšímu vyjednávání. „Požadovali jsme transparentnost této dohody, aby nedošlo k jejímu zneužití a nastolení nových sankcí, které by vedly k šikaně na internetu. Bohužel některé mé obavy z nejednoznačných ustanovení se potvrdily. Věřím, že nyní s dalšími kolegy z Evropského parlamentu a podporou veřejnosti budeme mít šanci text smlouvy zlepšit tak, aby efektivně postihovala zejména nekalou konkurenci komerčních padělatelů z Asie a mohla mít tak významný dopad na výkonnost hospodářství v Evropě", řekla Zuzana Roithová.⁷¹

⁷⁰ ZAHŘÁDKA, J. Protipirátská dohoda ACTA. *Technet.cz* [online]. 29. 11. 2010, [cit. 2011-05-03]. Dostupný z WWW: <http://technet.idnes.cz/protipiratska-dohoda-acta-od-internetu-vas-neodpoji-ale-prohledaji-vam-pocitac-195-/sw_internet.asp?c=A101126_165023_sw_internet_pka>.

⁷¹ ROITHOVÁ, Z. *Roithova.cz* [online]. 21. 04. 2010 [cit. 2011-05-03]. Tiskové zprávy. Dostupné z WWW: <http://www.roithova.cz/tiskove_zpravy/997/>.

5.3.1 Doporučení pro praxi

„Dohoda ACTA by měla zajímat nás všechny, neboť se při pasivním přístupu můžeme ocitnout v situaci, že pouhé podezření z nelegálního užití autorských práv nebo nechtěné otevření webových stránek s nelegálním obsahem, povede k odpojení od internetu celých domácností.⁷² Dle mého názoru by taková extrémní opatření stěžovaly každodenní práci s internetem nejen jednotlivcům, ale i hospodářským subjektům. Přístup k informacím je klíčový pro budování moderní, informační společnosti.

⁷² ŠTĚRBOVÁ, L. ACTA – protipirátská dohoda, která by nás měla zajímat. *Britské listy* [online]. 10. 10. 2010 [cit. 2011-04-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/2010/7/9/art53407.html>>.

6. Závěr

Duševní vlastnictví je výsledkem tvůrčí činnosti a kreativního myšlení. Právě tyto přístupy jsou v dnešním znalostním věku hnacím motorem malých a středních podniků, v konečném důsledku i jednotlivých ekonomik. Proto je v zájmu státu precizní ochrana duševního vlastnictví. Duševní vlastnictví je souborné označení pro práva průmyslového vlastnictví, mezi která patří patentová ochrana vynálezů, průmyslové a užitné vzory, právo na označení v podobě obchodního názvu, ochranné známky a autorská práva. Autorská práva a práva související s těmito právy, chrání tvůrčí činnost autorů či jiných tvůrců, a to osobnostními a majetkovými právy. S majetkovými právy lze obchodovat na národních, evropských i mezinárodních trzích. Proto je logické, že Česká republika je členem hned několika mezinárodních smluv, které upravují ochranu a způsoby obchodování s těmito právy. Nejdůležitějšími mezinárodními smlouvami jsou Pařížská, Madridská, Haagská smlouva a Úmluva o mezinárodní patentové spolupráci.

Globalizací poháněná integrace Evropy má za následek harmonizaci právních norem a společnou komunitární ochranu duševního vlastnictví. Příkladem harmonizace právních předpisů je Evropský patent, který se sice podává jedinou přihláškou u Světového úřadu duševního vlastnictví, ale musí projít i jednotlivými národními procesy udělení patentu. Česká republika v důsledku členství v Evropské unii musela přijmout směrnice Evropské unie a začlenit je do své právní úpravy. Mezi komunitární (evropskou unií zaštitěné) instituty patří Průmyslový vzor Společenství, ochranná známka Společenství, Rejstřík chráněných označení.

Novinkou v oblasti patentů je přijetí návrhu o Patentu EU, který je také komunitární povahy. Tento návrh byl přijat 1. 3. 2011 25 státy EU, vyjma Itálie a Španělska. Tento koncept je výhodnější formou pro vlastníky patentových práv, při podnikání na území EU, je levnější a efektivnější variantou.

Celosvětovým problémem je porušování práv duševního vlastnictví, především autorských práv. Rozvojem technologií a Internetu se rozvíjí hlavně digitálního pirátství v domácnostech a softwarové pirátství v podnicích. Digitální pirátství lze částečně omezit nevydáváním fyzických nosičů, ale vydávání hudby a her online se zproplatněním. Tyto placené sítě jsou pro piráty nezajímavé a pro uživatele bezpečné. Za nízký poplatek, získají kvalitu a jsou si jisti, že neporušují zákon. Softwarové

pirátství s sebou nese spoustu rizik, mezi která patří nákaza virem, ztráta dat, finanční pokuta či v extrémních případech odnětí svobody. Pirátství je negativním jevem ve společnosti, je tedy v zájmu všech ho potírat. Podle výroční zprávy BSA se tento proces v ČR daří, důkazem je pokles míry pirátství na 37%. Nadnárodní organizace, softwarové společnosti, jednotlivé státy se musejí snažit bojovat proti pirátům. Jedním z připravovaných zásadních konceptů je utajovaný dokument ACTA. Podle uniklých informací má tento dokument bojovat proti pirátství prostředky, které jsou v rozporu se svobodou na Internetu. Odtajnění dokumentu a projednání přiměřené efektivní ochrany duševního vlastnictví je tou správnou cestou. Cestou osvěty, rozšiřování povědomí o duševním vlastnictví, kampaněmi a školeními pracovníků.

7. Seznam použité literatury

Monografie:

BOYLE, J. *The Public Domain : Enclosing the Commons of the Mind*. London: Yale University Press, 2008. 400 s. ISBN 978-0-300-13740-8.

CRAIG, P.; HONICK, R.; BURNETT, M. *Software Piracy Exposed*. United States of America: Syndress Publishing, 2005. 224 s. ISBN 978-80-247-1765-4.

ČADA, K. *Průmyslověprávní informace*. Praha: Karolinum, 2002. 79 s. ISBN 80-246-0314-4.

DOBŘICHOVSKÝ, T. *Moderní trendy práv duševního vlastnictví: v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a činnosti WIPO*. Praha: Právnické a ekonomické nakladatelství, 2004. 225 s. ISBN 80-7201-467-6.

HORÁČEK, R.; ČADA, K.; HAJN, P. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. Praha: C.H. Beck, 2005. 424 s. ISBN 80-7179-879-7.

JAKL, L. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů: vypracování jejich popisů a nároků na ochranu*. Praha: Metropolitní univerzita, 2010. 279 s. ISBN 978-80-86855-56-1.

JENERÁL, E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*. Praha: ÚPV, 2009.

KOPECKÁ, S. *Ochranná známka Společenství*. Praha: ÚPV, 2002.

LINDBERG, V. *Intellectual property and Open Source*. USA: O'Reilly Media, 2008. 400 s. ISBN 978-0-596-51796-0.

Příručka osvědčených postupů: 10 praktických doporučení pro lepší integraci duševního vlastnictví do obchodní společnosti. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2010. 53 s. ISBN 2-9599776-3-7.

SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. Praha: Ekopress, 2010. 214 s. ISBN 978-80-86929-62-0.

ŠEBELOVÁ, M. *Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura*. Brno: Computer Press, 2006. 195 s. ISBN 80-251-1090-7.

TÝČ, V. *Mezinárodní úprava ochrany průmyslových a autorských práv*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. 147 s. ISBN 80-210-0650-1.

VEČEŘA, J. *Občanské právo v kontextu práva EU*. Ostrava: KEY Publishing, 2009. 166 s. ISBN 978-80-7418-038-5.

Elektornické zdroje:

Bezpečný internet: Rizika používání nelegálních programů [online]. 2010 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.bezpecnyinternet.cz/pokrocily/stahovani-souboru-programu/software-piratstvi.aspx>>.

BusinessInfo.cz : Komise navrhuje jednotnou ochranu na podporu výzkumu a inovací [online]. 13. 04. 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/aktuality-z-evropske-unie/komise-navrhuje-jednotna-ochrana-patentu/1000661/60415/>>.

BusinessInfo.cz: Ochrana průmyslového vlastnictví v Evropské unii [online]. 23. 10. 2003 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podnikani-v-eu/ochrana-prumysloveho-vlastnictvi-v/1000520/10644>>.

Business Software Alliance [online]. 2000-2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <http://www.bsa.org/country.aspx?sc_lang=cs-CZ>.

Creative Commons: Licenční prvky [online]. 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.creativecommons.cz/zakladni-informace-o-cc/licencni-prvky/>>.

Česká protipirátská unie [online]. 2002 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.cpunfilm.cz/piracy.html>>.

Global Software Piracy Study: 09Piracy Study. BSA/IDC. [online]. 05. 11. 2010 [cit. 2011-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://portal.bsa.org/globalpiracy2009/index.html>>.

EPO: Member states fo the European Patent Organisation [online]. 10. 03. 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.epo.org/about-us/organisation/member-states.html>>.

INOVACE.CZ [online]. 2007 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.inovace.cz/pro-podnikatele/inovacni-management/prumyslove-vlastnictvi/nastroje-ochrany/patenty/cena/>>.
Mewburn.com : PCT Member States [online]. 01. 08. 2008 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <http://www.mewburn.com/downloads/PCT_Member_States.pdf>.

Piratopedie [online]. 19. 02. 2010 [cit. 2011-05-03]. Manifest volné tvorby. Dostupné z WWW:

<http://www.ceskapiratskastrana.cz/wiki/zo:docs:publicdomain#manifest_volne_tvorby>.

Patenty a právo [online]. 2010 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW:

<<http://www.patentyapravo.cz/>>.

Práva k duševnímu vlastnictví: TRIPS [online]. Praha: The Associated Press, 2010/2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW:

<http://www.studentsummit.cz/data/1296060127925BGR_WTO_TRIPS.pdf>.

Úřad průmyslového vlastnictví [online]. 16. 02. 2010 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.upv.cz/cs/prumyslova-prava/topografie-polovodicovych-vyrobkou.html>>.

Články:

ČERNÝ, M. Mezinárodní ochranná známka. *Epravo.cz* [online]. 13. 03. 2002, 16036, [cit. 2011-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/mezinarodni-ochranna-znamka-16036.html>>.

HANDL, J. Pirátského softwaru v Česku ubylo. *Lupa.cz* [online]. 21. 05. 2010 [cit. 2011-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/piratskeho-softwaru-v-cesku-ubylo/>>.

JEMELKA, P. EU zavede jednotný patent: Římu a Madridu navzdory. *Aktuálně.cz* [online]. 16. 02. 2011, [cit. 2011-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropska-unie/clanek.phtml?id=691309>>.

ROITHOVÁ, Z. *Roithova.cz* [online]. 21. 04. 2010 [cit. 2011-05-03]. Tiskové zprávy. Dostupné z WWW: <http://www.roithova.cz/tiskove_zpravy/997/>.

SKÁLOVÁ, V. EU ochrání Olomoucké tvarůžky: Berlínu a Vídní navzdory. *Aktuálně.cz* [online]. 01. 07. 2010 [cit. 2011-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/nakupy/clanek.phtml?id=672059>>.

ŠTĚRBOVÁ, L. ACTA – protipirátská dohoda, která by nás měla zajímat. *Britské listy* [online]. 10. 10. 2010, [cit. 2011-04-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/2010/7/9/art53407.html>>.

VLAČIHOVÁ, A. Jedenáct zemí EU pro zesílenou spolupráci. *HKČR* [online]. 13. 12. 2010, [cit. 2011-04-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.komora.cz/zpravodajstvi-a-media/aktuality-4/legislativa-a-normy/jedenact-zemi-eu-pro-zesilenou-spolupraci-v-oblasti-patentu-eu.aspx>>.

ZAHRÁDKA, J. Protipirátská dohoda ACTA. *Technet.cz* [online]. 29. 11. 2010, [cit. 2011-05-03]. Dostupný z WWW: <http://technet.idnes.cz/protipiratska-dohoda-acta-od-internetu-vas-neodpoji-ale-prohledaji-vam-pocitac-195-/sw_internet.asp?c=A101126_165023_sw_internet_pka>.

Zákony:

Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích,

Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech,

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právy autorskými a o změně některých zákonů, (autorský zákon),

Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů,

Zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení

Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách

8. Přílohy:

Příloha č. 1: Patenty udělené v ČR* celkem

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	počet 2008
Celkem	611	719	803	803	616	304	318	941	4 793
Národní cestou u ÚPV ČR	611	719	803	800	514	551	324	203	1 280
příhlašovatelům z ČR	268	241	239	258	291	345	263	227	240
zahraničním příhlašovatelům	343	478	565	542	223	206	061	976	1 041
Evropské patenty validované pro ČR	.	.	.	3	102	753	994	738	3 513
příhlašovatelům z ČR	1	2	8	11
zahraničním příhlašovatelům	.	.	.	3	102	752	992	730	3 502
podle hlavních sekcí MPT									
A Lidské potřeby	258	306	339	319	302	410	540	748	975
B Průmyslová technika; doprava	327	337	340	406	351	621	960	040	1 342
C Chemie; hutnictví	500	611	634	616	479	597	798	958	1 104
D Textil; papír	76	47	48	28	29	47	91	105	137
E Stavebnictví	74	85	104	119	103	135	195	228	286
F Mechanika; osvětlení; topení, zbraně	150	151	190	202	227	264	383	410	433
G Fyzika	104	89	75	57	70	111	174	216	240
H Elektřina	122	93	73	56	55	119	177	236	276
ve vybraných oblastech techniky									
High-tech celkem	79	99	86	60	68	110	147	189	249
Letectví	2	2	4	.	1	4	5	3	2
Počítače a automatizované systémy	11	14	8	3	9	17	22	24	42
Komunikační technologie	28	34	17	13	19	36	56	70	90
Lasery	1	.	1	.	.	.	1	.	1
Mikroorganické a genetické inženýrství	35	50	55	43	38	52	66	84	105
Polovodiče	4	1	5	1	2	5	2	11	11
ICT	113	104	73	50	74	137	201	260	317
Biotechnologie	31	44	50	34	31	43	57	77	97
Obnovitelné zdroje	2	.	7	1	4	7	10	10	14
podle země přihlašovatele									
Česká republika (ČR)	268	241	239	258	291	346	265	235	251
zahraničí celkem	343	478	565	545	325	958	053	706	4 543
EU27 (bez ČR)	911	990	005	036	931	421	260	675	3 248
Belgie	32	38	33	41	33	39	73	59	83
Dánsko	22	27	29	35	22	43	52	62	61
Finsko	11	15	26	20	16	25	30	43	52
Francie	101	92	111	104	117	177	303	343	448
Irsko	6	4	3	7	6	6	9	14	17
Itálie	32	50	44	57	48	77	155	189	265
Lucembursko	4	9	3	9	2	4	10	24	23
Maďarsko	11	3	9	6	7	12	16	14	14
Německo	468	509	497	537	477	751	172	345	1 585
Nizozemsko	48	65	69	43	46	68	107	128	156
Rakousko	52	38	55	44	48	79	104	133	140
Slovensko	11	8	9	9	11	6	10	12	9
Spojené království	64	60	55	55	56	74	106	142	191
Španělsko	7	4	9	17	8	13	28	44	61
Švédsko	45	65	53	43	28	40	66	104	108
ostatní EU27	1	4	3	11	9	8	20	21	37
Čína	1	1	1	5	4
Izrael	4	10	3	8	9	14	17	23	28
Japonsko	21	37	45	51	39	61	70	95	123
Kanada	12	17	22	17	11	15	17	34	40
Korea	6	9	7	4	2	9	12	13	13
Norsko	9	11	9	10	7	9	21	21	27

Rusko		3	2	5	2	4	4	4	2	5
Spojené státy	246	293	312	273	225	275	359	490		617
Švýcarsko	108	96	134	117	79	108	229	265		361
ostatní svět	22	14	23	29	19	41	65	84		77

* podle roku udělení patentu

Zdroj: ÚPV ČR

Příloha č. 2: Patentové přihlášky podané u EPO*

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	počet
Belgie	1 027	1 026	1 070	1 164	1 244	1 438	1 452	1 452		1 104
Bulharsko	9	4	14	19	13	11	14	12		5
Česká republika (ČR)	46	49	48	66	92	96	83	111		100
Dánsko	835	880	865	970	994	1 084	1 055	1 079		905
Estonsko	2	5	7	5	5	7	10	18		8
Finsko	1 633	1 731	1 640	1 442	1 565	1 641	1 571	1 688		1 022
Francie	7 201	7 135	7 258	7 423	7 820	8 145	8 295	8 281		6 586
Irsko	263	264	312	291	294	314	390	363		267
Itálie	3 409	3 594	3 706	3 951	4 050	4 184	4 235	4 132		3 123
Kypr	27	36	17	23	31	35	38	54		31
Litva	.	3	4	1	4	5	5	11		8
Lotyšsko	1	2	3	5	7	10	9	19		15
Lucembursko	170	150	174	207	207	245	230	267		206
Maďarsko	83	56	90	61	85	95	89	99		73
Malta	13	11	16	9	14	22	28	19		25
Německo	21 043	21 777	21 356	21 123	21 444	22 196	23 061	23 175		18 131
Nizozemsko	3 640	4 042	4 438	4 971	4 822	4 874	4 609	4 651		2 850
Polsko	25	28	47	65	91	89	107	103		141
Portugalsko	34	45	39	51	60	58	83	80		57
Rakousko	914	1 027	1 047	1 080	1 182	1 182	1 243	1 371		1 043
Rumunsko	6	4	10	5	14	11	18	8		6
Řecko	45	55	62	57	76	47	84	76		59
Slovensko	13	7	6	17	18	18	17	24		17
Slovinsko	35	26	41	53	69	98	101	97		90
Spojené království (UK)	4 579	4 942	4 474	4 311	4 238	4 256	4 309	4 457		3 122
Španělsko	606	656	730	756	832	1 095	1 158	1 152		819
Švédsko	2 564	2 617	2 499	2 368	2 634	2 722	2 941	2 797		1 558
EU27	48 221	50 171	49 968	50 492	51 905	53 975	55 232	55 593		41 367
Austrálie	916	815	846	827	903	950	978	848		509
Island	23	24	22	43	38	32	38	39		30
Japonsko	19 145	21 783	20 116	20 512	22 060	22 478	21 401	20 734		16 359
Kanada	1 616	1 584	1 510	1 596	1 782	1 822	1 904	1 784		1 190
Korea	1 126	1 377	1 730	2 375	3 339	4 552	5 248	5 031		3 362
Mexiko	22	22	23	31	43	27	53	47		22
Norsko	364	377	351	357	310	381	433	387		278
Nový Zéland	137	140	129	153	171	158	145	147		82
Spojené státy (US)	32 030	32 365	31 298	32 152	32 619	33 957	34 720	32 101		21 007
Švýcarsko	3 550	3 813	3 935	3 992	4 224	4 566	4 920	4 894		3 503
Turecko	22	38	53	67	74	106	186	169		128
OECD	107	112	109	112	117	122	125	121		87 740
Argentina	30	26	15	27	22	26	35	32		16
Čína	218	280	388	518	633	841	1 382	1 561		1 171
Izrael	635	813	727	707	813	914	1 086	993		685

Rusko	104	107	125	106	115	143	146	137	71
Tchaj-wan	265	319	464	530	600	692	776	754	1 001
Svět	109	115	113	116	121	127	130	127	92 286
	623	443	305	239	527	580	781	372	

Zdroj: OECD

Příloha č. 3: Míra pirátství a tržní hodnota pirátského softwaru

Země	Míra pirátství v zemích EU[%]			Tržní hodnota pirátského softwaru [Š]			
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2006
Belgie	25	25	25	239	269	223	222
Bulharsko	67	68	58	115	139	63	50
ČR	37	38	39	174	168	161	147
Dánsko	26	25	25	203	215	193	183
Estonsko	50	50	51	19	21	20	16
Finsko	25	26	25	175	194	160	149
Francie	40	41	42	2,544	2,76	2,601	2,676
Irsko	35	34	34	125	118	106	92
Itálie	49	48	49	1,733	1,895	1,779	1,403
Kypr	48	50	50	16	15	14	12
Litva	54	54	56	31	40	37	31
Lotyšsko	56	56	56	24	31	29	26
Lucembursko	21	21	21	30	21	16	
Maďarsko	41	42	42	113	146	125	111
Malta	45	45	46	7	8	7	7
Německo	28	27	27	2,023	2,152	1,937	1,642
Nizozemsko	28	28	28	525	563	502	419
Polsko	54	56	57	506	648	580	484
Portugalsko	40	42	43	221	212	167	140
Rakousko	25	24	25	212	184	157	147
Rumunsko	65	66	68	183	249	151	114
Řecko	58	57	58	248	238	198	165
Slovensko	43	43	45	65	62	54	47
Slovinsko	46	47	48	39	51	39	36
Spojené království	27	27	26	1,581	2,181	1,837	1,67
Španělsko	42	42	43	1,014	1,029	903	865
Švédsko	25	25	25	1,581	2,181	1,837	1,67

Zdroj: BSA